

Fennia

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2019

Sisältö

Hallituksen toimintakertomus	1
Tilinpäätös	
Tuloslaskelma	6
Tase	8
Emoyhtiön rahoituslaskelma	10
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	11
Konserniyhtiöt	17
Emoyhtiön liitetiedot	
Liite 1. Vakuutusmaksutulo	18
Liite 2. Vakuutusluokkaryhmäkohtainen tulos, emoyhtiö	19
Liite 3. Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät	20
Liite 4. Liikekuluerittelyt	21
Liite 5. Erittelyt henkilöstökuluista, henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä	22
Liite 6. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely	23
Liite 7. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero	24
Liite 8. Kiinteistösijoitukset	25
Liite 9. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä	26
Liite 10. Muut sijoitukset	27
Liite 11. Saamiset	28
Liite 12. Sijoitukset konserni- ja omistusyhteisyriksiin	29
Liite 13. Omistukset muissa yrityksissä	30
Liite 14. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset	32
Liite 15. Velat	33
Liite 16. Oma pääoma	34
Liite 17. Vakuudet ja vastuusitoumukset	35
Liite 18. Lähipiirilainat- ja liiketoimet	36
Konsernin tulosanalyysi	37
Tunnusluvut	38
Sijoitusjakauma käyvin arvoin	39
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	40
Tunnuslukujen laskentakaavat	41
Riskit sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinta	43
Hallituksen ehdotus voiton käytöstä	53
Tilintarkastuskertomus	54
Hallintoneuvoston lausunto	58
Fennian hallinto	
Hallintoneuvosto	59
Hallitus	63
Tilintarkastajat	64
Fennia-konsernin johtoryhmä	65
Lääkärit	66

Hallituksen toimintakertomus

Fennia-konserni

Fennia-konsernin emoyhtiö, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia on suomalainen, asiakkaidensa omistama vahinkovakuutusyhtiö, jonka juuret ja arvot ovat vahvasti yrittäjyydessä. Toimialaamme kuuluvat lakisääteiset ja vapaaehtoiset vahinkovakuutukset, joita tarjoamme yrityksille, yrittäjille ja kotitalouksille.

Konsernin tytäryhtiöt ovat vapaaehtoisia henki-, eläke- ja säästövakuutuksia tarjoava Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia, varainhoitopalveluja tarjoava Fennia Varainhoito Oy, kiinteistöhallinnointia tarjoava Fennia Kiinteistöt Oy, palveluyhtiö Fennia-palvelu Oy sekä lisäksi 19 kiinteistöyhtiötä. Fennia Vahinkovakuutus Oy (ent. Folksam) toimi konsernin tytäryhtiönä 1.5.2019 saakka, jolloin sen toiminta fuusioitiin osaksi konsernin emoyhtiön liiketoimintaa.

Fennia-konsernin liikevaihto kasvoi kaikissa merkittävässä liiketoimintaosioissa ja oli 996,5 miljoonaa euroa (511,2 milj. euroa). Fennia-konsernin vuosi 2019 oli hyvä. Konsernin tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 122,0 miljoonaa euroa (-17,0 milj. euroa).

Konsernin vahinkovakuutusliiketoiminta kasvoi merkittävästi, pääosin vuoden 2018 lopulla hankitun Fennia Vahinkovakuutuksen liiketoiminnan johdosta. Konsernin vahinkovakuutusliiketoiminnan tulos oli 72,7 miljoonaa euroa (-41,2 milj. euroa). Tulokseen liittyi vuoden 2019 aikana useita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Konsernin henkivakuutusliiketoiminnan tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja, 49,2 miljoonaa euroa (24,2 milj. euroa), oli odotustenmukainen. Henkivakuutusliiketoiminnan maksutulo kasvoi merkittävästi ja liiketoiminnan kannattavuus parani. Maksutulon ja myös korvausten kasvua selittää asiakkaiden varautuminen tuleviin veromuutoksiin.

Fennia konsernin sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa kasvoivat 296,7 miljoonaan euroon (-52,5 milj. euroa). Merkittävimpänä tekijänä sijoitustoiminnan parantuneeseen kirjanpidolliseen tulokseen oli sijoitussalkun muokkaaminen vastaamaan uutta tasehallintamallia ja tämän yhteydessä realisoituneet myyntivoitot. Viime vuoteen verrattuna pienentyneet arvonalentumiset, suuremmat arvonalentumisten palautukset sekä arvonkorotukset paransivat myös tulosta.

Varainhoito liiketoiminnassa toteutettiin liiketoimintasiirto Fennia Varainhoidon täysin omistamaan Fennia Kiinteistöt Oy:öön. Liiketoimintasiirrossa ei toimiluvan varaiset kiinteistöhallinnoinnin liiketoimet siirtyivät Fennia Varainhoidon täysin omistamalle tytäryhtiölle.

Fennia Kiinteistökehitys vaihtoi nimensä kesäkuussa 2019 Fennia Kiinteistöt Oy:ksi. Nimenvaihdos toteutettiin edellä mainitun liiketoimintasiirron vuoksi selkeyttämään yhtiön liiketoiminnassa tapahtunutta muutosta.

Alustavien laskelmien mukaan konsernin vakavaraisuusasema säilyi vahvana koko vuoden 2019 ollen vuoden lopulla tasolla 215,8 prosenttia (209,2 %).

Vahinkovakuutusliiketoiminta

Keskinäinen vahinkovakuutusyhtiö Fennia on Suomen neljänneksi suurin vahinkovakuuttaja. Vahinkoyhtiö tarjoaa lakisääteisiä ja vapaaehtoisia vahinkovakuutuksia yrityksille, yrittäjille ja kotitalouksille.

Vahinkoyhtiön voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 83,2 miljoonaa euroa (-32,3 miljoonaa euroa).

Fennian vakuutusmaksutuotot kasvoivat tasolle 418,7 miljoonaan euroon (378,0 milj. euroa). Kasvua kertyi 10,7%. Merkittävin osa kasvusta tulee konsernin tytäryhtiö Fennia Vahinkovakuutus Oy:n fuusioimisesta osaksi konsernin emoyhtiön liiketoimintaa 1.5.2019 alkaen.

Vakuutusmaksutuottoon vaikutti alentavasti julkiseen potilasvakuutuspooliin kohdistunut lakimuutos. Lakimuutoksen vaikutus vakuutusmaksutuottoon oli arviolta -17,7 miljoonaa euroa ja muiden laskuteknisten muutosten vaikutus 3,2 miljoonaa euroa.

Korvauskulut kasvoivat tilivuonna tasolle 562,8 miljoonaa euroa (286,2 milj. euroa). Korvauskulujen kasvun taustalla on liiketoiminnan kasvu fuusioituneen liiketoiminnan myötä, sekä eläkevastuiden diskonttaamisessa käytetyn koron alentaminen

tasolta 1,5 % tasolle 0,0 %. Diskonttokoron alentamisen tulosvaikutus ja muut vähäiset laskutekniset muutokset olivat -227,8 miljoonaa euroa. Diskonttokoron alentamisen taustalla oli pitkien markkinakorkojen voimakas lasku vuoden 2019 aikana. Korvauskulut laskivat julkisen potilasvakuutuspoolin lakimuutoksen johdosta arvion mukaan 18,0 miljoonaa euroa.

Henkilövakuutusten vakuutusmaksutuotto oli 136,5 miljoonaa euroa (117,2 milj. euroa) ja riskisuhde 162,2 prosenttia (68,5 %). Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, vakuutusmaksutuotto oli 131,2 miljoonaa euroa (117,2 milj. euroa) ja riskisuhde 71,7 prosenttia (67,8 %).

Ajoneuvovakuutusten vakuutusmaksutuotto oli 161,9 miljoonaa euroa (139,2 milj. euroa) ja riskisuhde 125,6 prosenttia (62,0 %). Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, vakuutusmaksutuotto oli 163,7 miljoonaa euroa (139,2 milj. euroa) ja riskisuhde 64,1 prosenttia (63,1 %).

Omaisuusvakuutusten ja muiden lajien vakuutusmaksutuotto oli 120,2 miljoonaa euroa (121,6 milj. euroa) ja riskisuhde 56,0 prosenttia (60,9 %). Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, vakuutusmaksutuotto oli 138,2 miljoonaa euroa (121,6 milj. euroa) ja riskisuhde 60,2 prosenttia (59,2 %).

Liikekulut kasvoivat 153,1 miljoonaan euroon (100,4 milj. euroa). Liikekuluja kasvattivat liiketoiminnan laajentuminen fuusion myötä sekä kertaluonteiset erät. Kertaluonteisia kuluja syntyi aktivoitujen kehitysmenojen alaskirjauksista, yhteensä 37,7 miljoonaa euroa. Fennia on päättänyt korvata nykyiset tietojärjestelmänsä uusilla tulevien vuosien aikana. Tämän vuoksi useiden toteutettujen aktivoitujen kehityshankkeiden tulon tuotto-odotus muuttui merkittävästi ja johti alaskirjauksiin sekä poistoaikojen muutoksiin.

Fennia Vahinkovakuutus Oy:n fuusion yhteydessä emoyhtiö Fennia uudisti tasoitusmäärän laskuperusteet, jotka Finanssivalvonta hyväksyi hakemuksesta kesäkuussa 2019. Tasoitusmäärää purkautui tulosvaikutteisesti 258,7 miljoonaa euroa.

Fennian yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua oli 168,5 prosenttia (99,7 %), riskisuhde 117,5 prosenttia (63,6 %) ja toimintakulusuhde 51,0 prosenttia (36,0 %). Kertaerillä oikaistut vertailukelpoiset tunnusluvut olivat yhdistetyn kulusuhteen osalta 102,7%, riskisuhteen 65,2% ja toimintakulusuhteen osalta 37,6%.

Alustavien laskelmien mukaan Fennian vakavaraisuusasema säilyi erittäin vahvana koko vuoden 2019 ollen vuoden lopulla tasolla 256,6 prosenttia (279,8 %).

Fennia Vahinkovakuutuksen tulos kaudella 1.1-30.4.2019 oli 4,6 miljoonaa euroa. Vakuutusmaksutuloa kertyi 29,5 miljoonaa euroa ja korvauskulut olivat 19,2 miljoonaa euroa. Liikekulut olivat 5,7 miljoonaa euroa. Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua oli 98,2 prosenttia.

Henkivakuutusliiketoiminta

Henki-Fennia on erikoistunut vapaaehtoiisiin henki-, eläke- ja säästövakuutuksiin sekä vakuutukselliseen varainhoitoon.

Henki-Fennia on Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian tytäryhtiö 100 prosentin omistussuudella. Henki-Fennian alakonserniin kuului tilikauden päättyessä yhdeksän (11) yhtiön täysin omistamaa kiinteistöyhtiötä ja yksi (1) kiinteistöyhtiö, jonka omistussuus oli 88 prosenttia.

Alakonsernin liikevoitto oli 47,7 miljoonaa euroa (23,1 milj. euroa) ja emoyhtiön liikevoitto oli 47,4 miljoonaa euroa (24,2 milj. euroa).

Henki-Fennian kokonaismaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen kasvoi 240,0 miljoonaan euroon (163,1 milj. euroa). Maksetut korvaukset olivat 177,7 miljoonaa euroa (95,6 milj. euroa). Takaisinostoja olivat 123,5 miljoonaa euroa (44,8 milj. euroa). Maksutulon kasvuun vaikutti liiketoiminnan kehittymisen lisäksi asiakkaiden varautuminen tuleviin veromuutoksiin. Säästösopimusten uusmerkinnät ja takaisinostot kasvoivat loppuvuonna.

Liikekulut olivat 15,6 miljoonaa euroa (14,8 milj. euroa). Yhtiön liikekustannussuhde (kuormitustulosta ml. rahastopalkkiot) oli 89,5 prosenttia (90,2 %).

Henki-Fenniassa purettiin aiemmin tehtyä korkotäydennystä 9,5 miljoonalla eurolla ja tulevien lisäetujen vastuuta 1,6 miljoonalla eurolla.

Henki-Fennian vakavaraisuusaste oli alustavien laskelmien mukaan 166,0 prosenttia (223,7 %). Eniten laskuun vaikutti vastuuvelan laskennassa tehdyt muutokset, alentunut korkotaso ja ehdotettu osingonjako.

Varainhoito

Fennia Varainhoito Oy on sijoituspalveluja tarjoava yhtiö, joka tarjoaa laadukasta ja kustannustehokasta varainhoitoa niin yrityksille, yrittäjille, instituutioille kuin yksityishenkilöillekin.

Fennia Varainhoito on Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian tytäryhtiö 100 prosentin omistussuudella. Varainhoidolla on yksi 100 prosenttisesti omistettu tytäryhtiö, Fennia Kiinteistöt Oy.

Fennia Varainhoito toteutti syyskuun alussa liiketoimintasiirron, jossa toimiluvan ulkopuoliseksi liiketoiminnaksi tulkittu kiinteistöhallinnointi siirrettiin tytäryhtiö Fennia Kiinteistöihin. Muutoksessa kiinteistöhallinnointipalvelut ja kiinteistöjen kehittäminen keskittyvät jatkossa tytäryhtiö Fennia Kiinteistöjen hoidettavaksi. Liiketoimintasiirron yhteydessä aiempi nimi, Fennia Kiinteistökehitys Oy muutettiin vastaamaan paremmin uutta liiketoimintaa kuvaavaksi Fennia Kiinteistöt Oy:ksi, joka rekisteröitiin kaupparekisteriin 17.6.2019.

Osana liiketoimintasiirtoa toteutettiin myös omistusjärjestely jossa aiemmin Fennia Kiinteistökehityksestä 30% omistanut Rakennuttajatoimisto Allianssi Oy myi kesäkuun alussa osuutensa Fennia Varainhoito Oy:lle. Fennia Kiinteistöt Oy on osakekaupan jälkeen 100 prosenttisesti Fennia Varainhoidon omistama. Fennia Varainhoidon tulos laski vertailuvuoteen verrattuna. Liikevoittoa pienensivät erityisesti investoinnit toiminnan edelleen kehittämiseen ja syyskuun alussa toteutettu liiketoimintasiirto. Tilikauden tulos oli ennen veroja 0,6 miljoonaa euroa (1,5 milj. euroa). Hoidettavan varallisuuden määrä sen sijaan kasvoi 2,7 mrd. euroon (2,5 mrd. euroa) uusien asiakkuuksien ja sijoitetun varallisuuden arvonnousun johdosta. Fennia Kiinteistöjen tulos oli 0,1 miljoonaa euroa.

Fennia Varainhoidon ja Fennia Kiinteistöjen hallinnoima asiakasvarallisuus kasvoi ja oli yhteensä 3,3 miljardia euroa (3,1 mrd. euroa), josta konsernin sisäistä varallisuutta oli 2,6 miljardia euroa (2,5 mrd. euroa).

Sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnassa vuosi oli hyvä. Vahinkovakuutusyhtiössä sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa kasvoivat 121,7 miljoonaan euroon (0,5 milj. euroa). Myyntivoittoa kertyi 96,8 miljoonaa euroa enemmän kuin vertailuvuonna. Viime vuoteen verrattuna myös pienentyneet arvonalentumiset sekä suuremmat arvonalentumisen palautukset paransivat tulosta 25,5 miljoonalla eurolla. Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle oli 11,2 prosenttia (1,6 %).

Henkiyhtiössä sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa kasvoivat 181,3 miljoonaan euroon (-39,4 milj. euroa). Myyntivoittoa kertyi 39,2 miljoonaa euroa enemmän kuin viime vuonna. Viime vuoteen verrattuna myös pienentyneet arvonalentumiset, suuremmat arvonalentumisen palautukset sekä arvonorotukset paransivat tulosta 183,7 miljoonalla eurolla. Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle oli 7,6 prosenttia (2,4 %).

Fennia ja Henki-Fennia ottivat sijoitustoiminnassaan alkuvuodesta käyttöön uuden tasehallintamallin. Uuden strategian mukaan yhtiö suojaa aktiivisesti markkinaehtoisen vastuuvetkansa arvomuutoksia korkojohdannaisilla. Korkosuojausten tavoitteena on pienentää markkinakorkojen muutoksen epäsuotuisaa vaikutusta yhtiön markkinaehtoiseen tulokseen ja vakavaraisuusasemaan.

Korkosuojaukset on toteutettu kirjanpidollisesti suojaavina. Johdannaisten arvomuutoksia ei kirjata tulosvaikutteisesti suojausten ollessa tehokkuuslaskennan määrittelemissä rajoissa. Suojaukset ovat olleet tehokkaita koko vuoden 2019 ajan. Suojausaste on vuoden 2019 aikana vaihdellut välillä 60-80 prosenttia ollen loppuvuonna 2019 suojausvälin ylälaidassa. Johdannaissopimukset on toteutettu hyvän luottoluokituksen omaavien vastapuolten kanssa. Johdannaissopimuksissa markkina-arvon muutoksia vastaan vaihdetaan vakuutta päivittäin.

Yritysjohd ja henkilöstö

Kertomusvuonna Fennian hallitukseen kuuluivat jäseninä teollisuusneuvos Mikael Ahlbäck (puheenjohtaja), kauppaneuvos Matti Pörhö (varapuheenjohtaja), hallituksen puheenjohtaja Henry Backlund, professori Eva Liljebloom, toimitusjohtaja Jyrki Mäkynen, Chief Digital Officer Anni Ronkainen, hallituksen varapuheenjohtaja Paul Stucki, Risto Tornivaara ja toimitusjohtaja Tomi Yli-Kyyny.

Hallitus piti kertomusvuoden aikana yhteensä 12 kokousta. Jäsenten läsnäoloprosentti oli 95 prosenttia.

Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut konsernijohtaja Antti Kuljukka.

Konsernin palveluksessa oli vuonna 2019 keskimäärin 1064 henkilöä (1009), joista emoyhtiön palveluksessa oli keskimäärin 919 henkilöä (859).

Palkitseminen

Palkitsemisen lähtökohtana Fennia-konsernissa on kannustava, oikeudenmukainen, kohtuullinen sekä konsernin ja konserniyhtiöiden lyhyen ja pitkän tähtäimen etujen mukainen johdon ja henkilöstön palkitseminen. Palkitsemisjärjestelmät perustuvat ennalta määriteltyjen, konsernin strategisista tavoitteista johdettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi konsernille on laadittu palkitsemisperiaatteet (palkkapolitiikka). Fennia-konsernin palkkapolitiikassa määritellään kaikkien fennialaisten palkan ja palkkioiden määräytymisen periaatteet. Fenniassa palkkapolitiikka nähdään kokonaisuutena, johon vaikuttavat mielenkiintoisen ja riittävän haastavan tehtäväkentän lisäksi hyvä johtaminen, henkilöstöedut ja rahallinen palkitseminen. Palkkapolitiikasta selviää myös se, miten jokainen fennialainen voi itseään ja omaa toimintaansa kehittämällä vaikuttaa palkkakehitykseensä ja mitkä ovat palkka- ja palkkioasioihin liittyvät vastuut yhtiössä.

Palkitsemisperiaatteiden mukaisesti palkitseminen on rakennettu epätervettä riskinottoa estävällä tavalla. Palkitsemisjärjestelmissä on mm. ennalta määrätty palkkiomaksimit, jotka rajoittavat palkkion enimmäismäärän ja force majeure -ehto, joka antaa hallitukselle oikeuden järjestelmien muuttamiseen kesken kauden, jos yhtiön taloudellinen asema on vaarantunut taikka olosuhteet ovat muutoin muuttuneet merkittävästi. Palkkioista päätettäessä noudatetaan "yhden yli" -periaatetta eli päätöksentekijänä palkitsemisasioissa on pääsääntöisesti palkittavan henkilön esimiehen esimies.

Konsernirakenne

Keskinäisen Vakuutusyhtiö Fennian konsernitiilinpäätökseen yhdistellään yhtiön 100 prosenttisesti omistama Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia alakonsernitiilinpäätöksen perusteella.

Keskinäisen Vakuutusyhtiö Fennian konsernitiilinpäätökseen yhdistellään myös yhtiön 100 prosenttisesti omistama Fennia Varainhoito Oy. Konsernitiilinpäätökseen yhdistellään lisäksi Fennia Varainhoito Oy:n tytäryhtiö Fennia Kiinteistöt Oy, josta Fennia Varainhoito Oy:n omistusosuus on 100 prosenttia. Fennia Varainhoito ei ole laatinut konsernitiilinpäätöstä.

Fennia Vahinkovakuutus Oy on yhdistelty konsernitiilinpäätökseen neljän kuukauden ajalta. Fennia Vahinkovakuutus Oy toimi konsernin tytäryhtiönä 1.5.2019 saakka jolloin sen toiminta fuusioitiin osaksi konsernin emoyhtiön liiketoimintaa. Vuonna 2018 Fennia Vahinkovakuutus Oy on yhdistelty konsernitiilinpäätökseen yhden kuukauden ajalta.

Konsernitiilinpäätökseen on yhdistelty eFennia Oy, josta Fennian omistusosuus on 20 prosenttia ja äänioikeus 63,6 prosenttia sekä Fennian 100 prosenttisesti omistama Fennia-palvelu Oy.

Konserniin kuului vuoden 2019 lopussa lisäksi 19 (26) kiinteistöyhtiötä, joista 10 (12) kuului Henki-Fennian muodostamaan alakonserniin. Vuoden aikana myytiin seitsemän kiinteistöyhtiötä. Konserniin on myös yhdistelty osakkuusyhtiönä Uudenmaan Pääomarahasto Oy.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta

Fennian konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan perustana toimii konserniyhtiöiden hallituksissa vahvistetut riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet. Fennia-konsernissa riskienhallinnalla tarkoitetaan koordinoituja strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla konserniin ja konserniyhtiöihin kohdistuvat riskit tunnistetaan, mitataan, hallitaan, seurataan ja raportoidaan. Vakavaraisuuden hallinnalla puolestaan tarkoitetaan strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla ohjataan ja määritetään konserniyhtiöiden ja konsernin riskinkantokyky, riskinottohalukkuus ja riskinsietokyky sekä keskeisten riskien rajoitukset.

Riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli perustuu ns. kolmen puolustuslinjan malliin, jota on tarkemmin kuvattu riskienhallintaa koskevassa liitetiedossa. Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa koskevien tehtävien valmistelua, ohjaamista, koordinoitua ja tiedon välittämistä varten konsernissa toimii riskienhallinnan johtoryhmä. Vakuutusyhtiöiden taseen hallintaa varten on perustettu konsernitasoinen tasehallintakomitea (ALCO).

Sijoitustoiminta perustuu yhtiöiden hallituksissa hyväksyttyihin ALM-suunnitelmiin, joissa määritellään muun muassa sijoitusallokaatio ja sijoitustoiminnan käytännön toimijoiden vastuut ja valtuudet. Sijoitusallokaatioita määrättäessä otetaan huomioon yhtiöiden riskinkantokyky.

Riskeistä sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta on laadittu tilinpäätöksen liitetieto, jossa on selvitetty Fennia-konsernin merkittävimmät riskit sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet.

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Fennia julkaisee erillisen selvityksen muista kuin taloudellisista tiedoista. Kertomus julkaistaan Fennian verkkosivuilla www.fennia.fi.

Yhteiskuntavastuuraaportti

Fennia julkaisee erillisen yhteiskuntavastuuraaportin. Raportti julkaistaan Fennian verkkosivuilla www.fennia.fi.

Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus

Fennian, Henki-Fennian, Fennia Vahinkovakuutuksen ja Fennia konsernin vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevat kertomukset julkaistaan viimeistään 19.5.2020 Fennian verkkosivuilla www.fennia.fi.

Näkymät alkaneella tilikaudella

Fennia-konserniin kuuluvan vahinkovakuutusliiketoiminnan arvioidaan vuonna 2020 raportoivan yhdistetyn kulusuhteen, joka on samalla tasolla kuin vertailuvuonna, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Tulevien investointien määrä ja ajallinen toteutuminen voivat kuitenkin vaikuttaa merkittävästikin vahinkovakuutusliiketoiminnan kannattavuuteen. Henkivakuutuksen operatiivisen tuloksen vuonna 2020 arvioidaan olevan vertailuvuoden mukainen. Varainhoidon tuloksen odotetaan paranevan, mutta säilyvän merkitykseltään pienenä Fennian-konsernin kannalta.

Sijoitustoiminnan tuloksen uskotaan olevan maltillinen. Toteuma voi poiketa merkittävästi arvioidusta, mikäli markkinatilanteen näkymät muuttuvat.

Tuloslaskelma

1 000 €	Liite	Emoyhtiö 2019	Emoyhtiö 2018	Konserni 2019	Konserni 2018
Vakuutustekninen laskelma	2				
Vahinkovakuutus					
Vakuutusmaksutuotot					
Vakuutusmaksutulo	1	418 041	382 795	447 504	386 880
Jälleenvakuuttajien osuus		-5 386	-4 209	-5 422	-4 412
		412 655	378 586	442 082	382 469
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Kokonaismuutos		-28 845			
Fuusiossa siirtynyt vastuu		34 265			
Vakuutusmaksuvastuun muutos		5 421	-578	934	1 603
Jälleenvakuuttajien osuus					
Kokonaismuutos		1 039			
Fuusiossa siirtynyt vastuu		-453			
Jälleenvakuuttajien osuus		585		585	
Vakuutusmaksutuotot yhteensä		418 661	378 007	443 601	384 071
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset		-362 699	-312 492	-382 014	-317 678
Jälleenvakuuttajien osuus		1 822	13 992	2 248	14 011
		-360 877	-298 500	-379 766	-303 667
Korvausvastuun muutos					
Kokonaismuutos		-324 809			
Fuusiossa siirtynyt vastuu		124 112			
Korvausvastuun muutos		-200 697	35 483	-200 719	32 385
Jälleenvakuuttajien osuus					
Kokonaismuutos		7 164			
Fuusiossa siirtynyt vastuu		-8 391			
Jälleenvakuuttajien osuus		-1 227	-23 176	-1 527	-22 538
		-201 924	12 307	-202 246	9 847
Korvauskulut yhteensä		-562 801	-286 193	-582 012	-293 820
Liikekulut	4	-153 106	-100 363	-153 491	-101 963
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta		-297 246	-8 549	-291 902	-11 712
Tasoitusmäärän muutos					
Kokonaismuutos		222 499			
Fuusiossa siirtynyt vastuu		36 199			
Tasoitusmäärän muutos		258 699	-24 474	258 699	-15 727
Vakuutustekninen kate		-38 547	-33 023	-33 203	-27 439
Vakuutustekninen laskelma					
Henkivakuutus					
Vakuutusmaksutulo					
Vakuutusmaksutulo				240 966	164 142
Jälleenvakuuttajien osuus				-1 022	-1 063
Vakuutusmaksutulo yhteensä				239 945	163 079

Osuus sijoitustoiminnan nettotuotosta				182 902	-39 615
Muut vakuutustekniset tuotot					
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset				-178 018	-95 505
Jälleenvakuuttajien osuus				309	-32
Korvausvastuun muutos				-8 326	-2 340
Kannansiirto					
Korvauskulut yhteensä				-186 035	-97 877
Vakuutusmaksuvastuun muutos				-171 926	13 378
Kannansiirto					
Liikekulut				-15 398	-14 658
Vakuutustekninen tulos				49 488	24 306
Muu kuin vakuutustekninen laskelma					
Vahinkovakuutuksen tekninen kate				-33 203	-27 439
Henkivakuutuksen tekninen tulos				49 488	24 306
Sijoitustoiminnan tuotot	6	162 254	80 481	273 647	141 948
Sijoitusten arvonorotus				94 712	13 095
Sijoitustoiminnan kulut	6	-40 522	-80 027	-70 434	-160 909
Sijoitusten arvonorotusten oikaisu				-1 263	-46 665
		121 732	454	296 662	-52 532
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto				-182 902	39 615
Muut tuotot					
Sijoituspalvelutoiminnan tuotot				6 512	5 181
Muut		75	44	1 558	4 486
		75	44	8 070	9 667
Muut kulut					
Sijoituspalvelutoiminnan kulut				-8 375	-6 320
Muut		-23	223	-7 703	-4 315
		-23	223	-16 078	-10 635
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta		83 236	-32 301	122 037	-17 017
Osuus osakkuusyritysten tappioista/voitoista				-49	
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiiroja ja veroja		83 236	-32 301	121 988	-17 017
Tilinpäätössiirot					
Poistoeron muutos		1 195	-237		
Tuloverot					
Tilikauden verot		-11 529	-202	-22 915	-2 590
Aikaisempien tilikausien verot		172	313	582	884
Laskennalliset verot				3 484	134
		-11 357	111	-18 849	-1 571
Vähemmistöosuudet				-317	-915
Tilikauden voitto/tappio		73 075	-32 427	102 821	-19 503

Tase

1 000 €	Liite	Emoyhtiö 2019	Emoyhtiö 2018	Konserni 2019	Konserni 2018
VASTAAVAA					
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet	14	70 771			
Muut pitkävaikutteiset menot	14	11 328	45 475	14 443	50 461
Liikearvo				67 332	74 989
Ennakkomaksut	14		12 682	872	14 310
		82 099	58 157	82 647	139 760
Sijoitukset					
Kiinteistösijoitukset	7				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	8	175 279	179 123	324 776	371 222
Kiinteistösijoitusrahastot	8	45 500		53 853	
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	8	76 382	116 522		
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäyksiltä				1 843	1 843
		297 161	295 645	380 473	373 065
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrittäyksissä					
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	9	68 486	174 484		
Osakkeet ja osuudet osakkuusyrittäyksissä	9			1 471	2 070
		68 486	174 484	1 471	2 070
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	13	729 696	817 852	976 420	1 138 293
Rahoitusmarkkinavälineet		571 312	132 921	966 890	575 428
Kiinnelainasaamiset		29 221	30 467	31 918	33 254
Muut lainasaamiset	10	23 793	28 483	24 604	29 290
Talletukset			1 100		1 100
		1 354 023	1 010 823	1 999 832	1 777 365
Jälleenvakuutustalletesaamiset		62	24	62	82
		1 719 732	1 480 976	2 381 838	2 152 583
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset					
				1 235 561	1 024 979
Saamiset					
Ensivakuutustoiminnasta					
Vakuutuksenottajilta		76 686	67 458	76 824	84 811
Jälleenvakuutustoiminnasta		952	544	1 261	594
Muut saamiset		62 097	67 707	80 289	90 081
Laskennalliset verosaamiset				3 308	2 086
		139 735	135 708	161 682	177 572
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	14	7 354	8 968	7 631	9 553
Tavaravarastot		390	289	402	606
		7 743	9 256	8 033	10 159
Rahat ja pankkisaamiset		44 533	44 663	84 713	123 346
		52 276	53 920	92 746	133 504
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat		9 173	1 033	15 717	7 158
Muut siirtosaamiset		9 735	12 617	13 377	17 046

		18 909	13 651	29 094	24 204
		2 012 751	1 742 412	3 983 568	3 652 602
1 000 €	Liite	Emoyhtiö 2019	Emoyhtiö 2018	Konserni 2019	Konserni 2018
VASTATTAVAA					
Oma pääoma	17				
Pohjarahasto		7 703	7 703	7 703	7 703
Arvonkorotusrahasto		583	583	583	583
Varmuusrahasto		245 747	278 174	245 747	278 174
Hallituksen käyttövarat		59	59	59	59
Edellisten tilikausien voitto				63 266	50 342
Tilikauden voitto/tappio		73 075	-32 427	102 821	-19 503
		327 167	254 092	420 179	317 358
Tilinpäätössiirtojen kertymä					
Poistoero		769	1 571		
Vähemmistöosuudet				2 149	2 349
Vakuutustekninen vastuuvelka					
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuu		155 720	126 875	154 681	156 172
Jälleenvakuuttajien osuus		-1 039			
		154 681	126 875	154 681	156 172
Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuu				421 455	449 851
Vahinkovakuutuksen korvausvastuu		1 312 921	988 112	1 312 921	1 112 202
Jälleenvakuuttajien osuus		-12 890	-5 727	-12 890	-14 418
		1 300 031	982 386	1 300 031	1 097 784
Henkivakuutuksen korvausvastuu				150 473	152 745
Vahinkovakuutuksen tasoisuusmäärä		113 758	336 258	113 758	372 457
Vakuutustekninen vastuuvelka yhteensä		1 568 470	1 445 518	2 140 398	2 229 010
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka				1 237 902	1 026 981
Velat					
Jälleenvakuutustoiminnasta		1 236	422	2 011	2 786
Muut velat		76 358	16 018	119 753	29 919
Laskennalliset verovelat				7 602	9 871
		77 595	16 440	129 366	42 576
Siirtovelat		38 750	24 790	53 573	34 328
		2 012 751	1 742 412	3 983 568	3 652 602

Emoyhtiön rahoituslaskelma

Epäsuora rahoituslaskelma

1 000 €	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto varsinaisesta toiminnasta	71 880	-32 190
Oikaisut		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	122 952	12 746
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnkorotukset	-5 024	20 470
Suunnitelman mukaiset poistot	61 924	13 152
Muut oikaisut	-103 839	4 295
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	147 893	18 473
Käyttö pääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys	-10 089	8 776
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	64 492	178
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	202 296	27 427
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-191	-102
Maksetut välittömät verot	22 379	3 974
Liiketoiminnan rahavirta	224 484	31 299
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-235 223	-29 960
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	92 673	-4 082
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-47 673	-15 073
Investointien rahavirta	-190 222	-49 115
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut osingot/takuupääoman korot ja muu voitonjako	-	-
Rahavarojen muutos	34 262	-17 816
Rahavarat tilikauden alussa	44 663	62 480
Sulautumisen osuus	34 132	-
Rahavarat tilikauden lopussa	44 533	44 663
	34 262	-17 816

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakien sekä vakuutusyhtiöitä valvovien viranomaisten päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita noudattaen.

Sijoitusten kirjanpitoarvo

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Rakennuksiin kohdistuvat tuloutetut arvonorotukset poistetaan suunnitelman mukaan.

Sijoitusomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Käyttöomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet kirjataan hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon, jos arvonalentumista pidetään pysyvänä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen.

Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintamenon välinen erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastapäätä merkitään hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvomuutoksia ei ole kirjattu. Liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuteen liittyvät arvonalentumiset kirjataan tulokseen.

Lainasaamiset ja talletukset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti enintään alkuperäiseen hankintamenoa saakka käyvän arvon noustessa.

Valuuttajohdannaissopimuksia käytetään ensisijaisesti sijoitussalkkujen suojaukseen valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon suojausta. Kirjanpidollisesti johdannaisia kuitenkin käsitellään pääasiassa ei-suojaavina, vaikka johdannaiset toimivat tehokkaina suojauksina. Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta ja raukeamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi tai kuluksi. Ei-suojaavasti käsitellyn johdannaissopimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon/sopimuskurssin negatiivinen erotus kirjataan kuluksi. Realisoitumattomia tuottoja ei kirjata.

Korkojohdannaisia käytetään markkinaehtoisen vastuuvelan korkoriskin suojaamiseen tulevaisuuden arvomuutoksia vastaan yhtiön riskienhallinnan mukaisesti. Näitä korkojohdannaisia on käsitelty kirjanpidollisesti suojaavina. Suojauslaskentaa käytettäessä johdannaisten negatiivinen arvomuutos jätetään kirjaamatta kuluksi siltä osin kuin suojattavan kohteen arvomuutos kattaa sen ja edellyttäen että suojaus on tehokas. Mikäli kuitenkin suojaavien korkojohdannaisten negatiivinen arvomuutos ylittää suojattavan markkinaehtoisen vastuuvelan positiivisen arvomuutoksen, ylitys kirjataan sijoitusten arvonalentumisiin. Korkojohdannaisista merkitään tilikauden tuotoksi ja kuluksi sopimuksen perusteella tilikauteen kohdistuvat korot. Kirjanpidollisesti suojaavien korkojohdannaisten sulkemisen yhteydessä syntyvä voitto tai tappio jaksotetaan kunkin johdannaissopimuksen juoksuaikalle.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutos merkitään tuloslaskelmaan tuotoksi tai kuluksi.

Muun omaisuuden kuin sijoitusten kirjanpitoarvo

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen perusparannusmenot sekä tietojärjestelmien suunnittelumenot ja lisäksi taseeseen on aktivoitu liikearvo. Ne ja kalusto esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä. Tietojärjestelmien aktivoinneista kirjataan arvonalennuksia, mikäli aktivoinnin ei voida enää katsoa tuottavan tuloa vastaisuudessa.

Vakuutusmaksusaamiset merkitään taseeseen todennäköiseen arvoon ja muut saamiset nimellisarvoon tai tätä pysyvästi alempaan todennäköiseen arvoon. Vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty kokemusperäinen raukeaminen, jolloin saadaan niiden todennäköinen arvo. Saaminen, josta ei todennäköisesti saada maksusuoritusta, kirjataan luottotappioksi.

Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan hankintamenosta arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan tasapoistoin. Arvioidut poistoajat ovat keskimäärin seuraavat:

Atk-ohjelmat	3–7 vuotta
Tietojärjestelmien suunnittelumenot	3–10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3–10 vuotta
Liikearvo	10 vuotta
Toimisto-, liike- ja teollisuusrakennukset	20–75 vuotta
Rakennusten ainesosat	10–20 vuotta
Kuljetusvälineet ja atk-laitteet	3–5 vuotta
Konttorikoneet ja -kalusto	7 vuotta

Sijoitusten arvonorotukset

Sijoitusomaisuusluonteisten sijoitusten arvonorotukset ja niiden oikaisut kirjataan tulosvaikutteisesti. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon ja muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti.

Käyttöomaisuusluonteisten sijoitusten arvonorotukset ja niiden peruutukset kirjataan sidotussa omassa pääomassa olevaan arvonorotusrahoitukseen. Rakennusten tuloutettu arvonorotus poistetaan suunnitelman mukaan.

Sijoitusten käypä arvo

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoina käytetään korkeintaan markkinaperusteisia käypä arvoja. Kohteet arvioidaan kassavirtaan perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Kiinteistösijoitusten vuosittaiseen käyvän arvon määrittämiseen osallistuu ulkopuolinen auktorisoitu kiinteistöarvioitsija ja yhtiön omat asiantuntijat.

Tytäryrityksenä olevan henkivakuutusyhtiön osakkeiden ja osuuksien käypä arvo perustuu Embedded Value -menetelmään. Tytäryhtiön Embedded Value perustuu muunneltuun Solvenssi II -taseeseen.

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona käytetään vuoden viimeisintä saatavilla olevaa jatkuvan kaupankäynnin mukaista kurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia. Noteeraamattomien arvopapereiden käypänä arvona käytetään todennäköistä luovutushintaa, jäljellä olevaa hankintamenoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomasijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta tai sen puuttuessa hankintamenoa.

Johdannaisopimukset arvostetaan tilinpäätöspäivän markkinanoteeraukseen perustuen tai sen puuttuessa tilinpäätöspäivän swap-markkinanoteerauksista johdettuihin diskonto- ja termiinikorkokäyriin sekä tilinpäätöspäivän valuuttakursseihin perustuen.

Saamisten käypänä arvona käytetään nimellisarvoa tai sitä alemmaa todennäköistä arvoa.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöksessä ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä sijoitusten käyvät arvot on muutettu euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin julkaisemia tilinpäätöspäivän viitekursseja. Sekä tilikauden aikana, että tilinpäätöksessä syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään kyseisten tulojen ja menojen oikaisueriksi tai sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli kurssierot liittyvät rahoitustapahtumiin. Vakuutusteknisen laskelman kurssieroja ei ole tuloslaskelmassa siirretty sijoitustoiminnan tuottoihin/kuluihin. Siirtämättä jättämisellä ei ole vaikutusta tuloslaskelman antamaan oikeaan ja riittävään kuvaan tuloksen muodostumisesta.

Henkilökunnan eläkejärjestelyt

Konserniyhtiöiden henkilöstön eläketurva on järjestetty Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elossa ja fuusiossa siirtyneiden

henkilöstön eläketurva on Eläkevakuutusyhtiö Veritaksessa. Tilivuoteen kohdistuvat eläkemenot on kirjattu suoriteperusteisesti kuluksi.

Tilinpäätössiirtojen kertymä ja laskennallisen veron käsittely

Konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä ja konsernitilinpäätöksessä laskennalliset verovelat kirjataan kokonaisuudessaan, ja saaminen siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan se pystytään hyödyntämään. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivän mennessä vahvistettua verokantaa.

Vahinkovakuutuksen maksuvastuu

Maksuvastuu määrittämisessä käytetään Pro rata-menetelmää. Maksuun laskennassa otettiin käyttöön uusi tietovarasto, jolloin laskennan pohjana olevan tiedon tason parantuessa maksuvastuu pieneni 3,2 miljoonaa euroa.

Vahinkovakuutuksen korvausvastuu

Korvausvastuuta laskettaessa noudatetaan sekä vakuutusyhtiölain että sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Korvausvastuu sisältää tilivuoden jälkeen yhtiön suoritettavaksi tulevat korvausmäärät, jotka aiheutuvat tilivuonna tai aikaisemmin sattuneista vahingoista ja muista vakuutustapahtumista.

Yhtiö muutti eläkemuoitoisen vastuuvelan diskonttauskorkoa 1,5 prosentista 0,0 prosenttiin. Samalla laskenta siirrettiin samaan ympäristöön vakavaraisuuslaskennan kanssa. Tästä johtuen vastuuvelka kasvoi lakisääteisen ja yksityistapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen osalta yhteensä 227,8 miljoonalla eurolla. Potilasvakuutuksessa tulevan lakimuutoksen johdosta Vammaispalvelulain mukainen regressioikeus poistui, minkä johdosta vastuuvelka pieneni noin 18,0 miljoonaa euroa. Muihin korvausvastuun osiin ei sovelleta korkoutusta.

Yhtiö käyttää eläkevarausten laskennassa vakuutusyhtiöiden yleisesti käyttämää vuonna 2016 päivitettyä kuolevuusmallia luottamustasolla 75,0 prosenttia.

Korvausvastuuseen kuuluu myös erikseen taseessa esitettävä tasoitusmäärä. Tasoitusmäärä on runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu puskuri. Tasoitusmäärän suuruus määräytyy Finanssivalvonnan yhtiölle vahvistamien perusteiden mukaan, joissa tapahtui vuonna 2019 olennaisia muutoksia sekä ylärajan että parametrien osalta. Uudeksi ylärajaksi määritettiin tasoitusmäärän tavoitetaso. Tästä muutoksesta johtuen tasoitusmäärä pieneni noin 260,0 miljoonaa euroa.

Henkivakuutuksen vastuuvelka

Vastuuvelkaa laskettaessa noudatetaan sekä vakuutusyhtiölain että sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Sijoituksien arvonekehitykseen sidottuihin vakuutuksiin (sijoitussidonnaiset vakuutukset) ei liity laskuperustekorkoa. Muiden vakuutusten osalta vastuuvelka lasketaan vakuutuskohtaisesti ja käytettävä laskuperustekorko vaihtelee seuraavasti:

- Yksilöllisissä henki- ja eläkevakuutuksissa käytettävä laskuperustekorko on välillä 1-4,5 prosenttia, koron määrä riippuu vakuutuksen alkamisajankohdasta. Uusissa eläkevakuutus sopimuksissa laskuperustekorko on 1 prosenttia.
- Kapitalisaatiosopimusten laskuperustekorko on välillä 0-2,5 prosenttia, koron määrä riippuu sopimuksen alkamisajankohdasta ja kohderyhmästä.
- Ryhmäeläkevakuutuksen laskuperustekorko on 0-3,5 prosenttia. Uudet ryhmäeläke-vakuutukset ovat vuosikorollisia (laskuperustekorko on 0 prosenttia).

Laskuperustekorkovaatimuksen täyttämiseksi vastuuvelkaa on täydennetty aiemmissa tilinpäätöksissä. Korkotäydennysvastuu 31.12.2019 oli noin 105,2 miljoonaa euroa. Täydennysten ansiosta vuotuinen sijoitustoiminnalle tuleva vähimmäistuottoaade laskuperustekorkoisen vakuutuskannan osalta on 1,0 prosenttia.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutusyhtiön on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutussopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottamien ylijäämien mukaan jaettaviin lisäetuihin. Tämä periaate edellyttää, että kohtuullinen osa näiden vakuutusten tuottamasta ylijäämästä tulee palauttaa lisäetuina kyseisille vakuutuksille, mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät tätä estä.

Henki-Fennian tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutettujen vakuutusten vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä vähintään riskittömän koron mukainen bruttotuotto. Lisäetujen jakamisessa otetaan huomioon vakuutuksen kesto ja takaisinosto-oikeus. Annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella.

Vakuutuksen kokonaiskorolla tarkoitetaan vakuutussopimuksen laskuperustekorona ja kyseiselle sopimukselle hyvitetävien lisäetujen yhteismäärää. Hyvitettävien lisäetujen määrään vaikuttaa sopimuksen laskuperustekorona taso. Kun yhtiön saama sijoitusten nettotuotto on matala, alennetaan lisäetujen tasoa. Tällöin vakuutusten, joiden laskuperustekorko on matala, kokonaiskorko voi jäädä pienemmäksi kuin vakuutusten, joiden laskuperustekorko on korkea. Kun sijoitusten nettotuotto on korkea, voivat vakuutukset, joilla on matala laskuperustekorko, saada suurempaa kokonaiskorkoa kuin vakuutukset, joilla on korkea laskuperustekorko.

Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen, minkä johdosta sijoitustuotoista syntynyttä ylijäämää voidaan jaksottaa annettavaksi lisäetuina kyseiselle vakuutusryhmälle tulevina vuosina.

Lisäetujen tasoa rajoittavat omistajan asettamat pääoman tuottovaatimukset sekä yhtiön vakavaraisuustavoite. Vakavaraisuustavoite asetetaan sellaiseksi, että kaikki lainsäätäjän edellyttämät vakavaraisuusrajat ylittyvät ja että yhtiön on mahdollista ottaa riskiä sijoitustoiminnassa siinä määrin kuin vakavaraisuuden ylläpito, vastuuvelan tuottovaade ja omistajan tuottovaade edellyttävät.

Henki-Fennian hallitus päättää vakuutuksille annettavista lisäeduista vuosittain. Etukäteen vahvistettujen lisäetujen määrää voidaan kuitenkin muuttaa myös kesken vuoden, mikäli vakavaraisuus tai yleinen markkinatilanne sitä edellyttävät.

Riskihenkivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien ja työkyvyttömyysturvien osalta nimetyille vakuutusryhmille korotettujen korvaussummien muodossa.

Lisäetutavoitteet eivät ole sitovia, eivätkä ne ole osa yhtiön ja vakuutuksenottajan välistä vakuutussopimusta. Lisäetutavoitteet ovat voimassa toistaiseksi ja yhtiö pidättää itsellään oikeuden lisäetutavoitteiden muuttamiseen.

Kohtuusperiaatteen toteutuminen vuonna 2019

Henki-Fennian antamat lisäedut vuonna 2019 vastaavat yhtiön kohtuusperiaatteessaan asettamia tavoitteita. Vakuutuksille annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella. Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen. Lisäetuja annettaessa otetaan huomioon yhtiön vakavaraisuusasema.

Yhtiön saama sijoitustuotto oli kohtalainen vuonna 2019. Pitkään jatkuneesta erittäin matalasta korkotasosta johtuen yhtiö on siirtänyt vuosittain osan tuloksestaan korkotäydennysvastuuseen käytettäväksi tulevina vuosina laskuperustekorona kustantamiseen. Tilinpäätöksessä 31.12.2019 ei tehty uutta siirtoa korkotäydennysvastuuseen. Korkotäydennysvastuuta purettiin suunnitelman mukaisesti.

Uusien eläkevakuutusten laskuperustekorko on ollut jo useiden vuosien ajan matala (0-1 prosenttia). Lisäetujen jatkuvuuden turvaamiseksi vuoden 2017 tuloksesta siirrettiin 3,8 miljoonaa euroa tulevien lisäetujen vastuuseen käytettäväksi 0 ja 1 prosentin laskuperustekorona eläkevakuutusten lisäetujen kustantamiseen. Vuonna 2019 hyvitetty lisäkorot on kustannettu tulevien lisäetujen vastuuta purkamalla.

Riskitön korko on pysynyt alhaalla sekä lyhyiden korkojen että pitkien valtion lainojen osalta vuodesta 2009 alkaen. Henki-Fennian hyvittävä kokonaiskorko on ylittänyt selvästi vastaavan sijoitusajan riskittömän koron vuosina 2009-2019. Lisäetujen jakamisessa on otettu huomioon paitsi sopimuksen laskuperustekorko, myös vakuutuksen kesto ja takaisinosto-oikeus. Tästä johtuen eläkevakuutuksille hyvitetävä kokonaiskorko on ollut korkeampi kuin säästövakuutuksille hyvitetävä korko.

Korkotuottoisten vakuutusten vuotuiset kokonaiskorot 2019

Laskuperuste-korko	Yksilöllinen säästövakuutus	Yksilöllinen eläkevakuutus	Ryhmäeläkevakuutus	Kapitalisaatio-sopimus
4,50 %	4,50 %	4,50 %		
3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	
2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
2,00 %			2,00 %	
1,50 %	1,50 %			1,50 %
1,00 %	1,00 %	1,70 %	1,70 %	1,00 %
0,00 %			1,70 %	0,60 %

Konsernitilinpäätös

Fennian konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki sellaiset tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta. Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia kuuluu konserniin tytäryhtiönä. Henki-Fennian ja sen tytäryhtiöiden yhdistely konsernitilinpäätökseen tehdään Henki-Fennian alakonsernitilinpäätöksen perusteella. Konserniin kuuluvat myös Fennia Varainhoito Oy ja sen 100 prosenttisesti omistama Fennia Kiinteistöt Oy sekä Fennia-palvelu Oy. Konserniin on yhdistelty myös eFennia Oy (omistusosuus 20 prosenttia, äänioikeus 63,6 prosenttia). Toteutunut liiketoimintasiirto Fennia Varainhoidon ja Fennia Kiinteistöjen välillä on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä.

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyt muut tytäryhtiöt ovat kiinteistöyhtiöitä. Konserniin kuului vuoden 2019 lopussa lisäksi 19 (26) kiinteistöyhtiötä, joista 10 (12) kuului Henki-Fennian muodostamaan alakonserniin. Vuoden aikana myytiin seitsemän kiinteistöyhtiötä. Konserniin on myös yhdistelty osakkuusyhtiönä Uudenmaan Pääomarahasto Oy.

Fennia osti marraskuussa 2018 silloisen Folksam Vahinkovakuutus Oy:n koko osakekannan. Kauppahinta sekä kauppiaan liittyvät kulut olivat yhteensä 106 miljoonaa euroa. Tästä kohdistettiin oman pääoman lisäksi osa vastuuvetkään sekä osakkeisiin ja rahoitusmarkkinavälineisiin, mutta merkittävä osa muodosti konserniaktiivan 76 miljoonaa euroa, joka poistetaan 10 vuodessa. Fennia Vahinkovakuutus on yhdistelty konsernitilinpäätökseen neljän kuukauden ajalta. Fennia Vahinkovakuutus toimi konsernin tytäryhtiönä 1.5.2019 saakka, jolloin sen toiminta fuusioitiin osaksi konsernin emoyhtiön liiketoimintaa. Vuonna 2018 Fennia Vahinkovakuutus on yhdistelty konsernitilinpäätökseen yhden kuukauden ajalta.

Henki-Fennia myi 100% omistamansa Fennia Varainhoito Oy:n koko osakekannan 1.4.2018 toteutetulla konsernin sisäisellä kaupalla Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennialle. Fennia Varainhoito on yhdistelty Henki-Fennian konsernitilinpäätökseen tilikauden kolmelta ensimmäiseltä kuukaudelta vuonna 2018.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista on eliminoitu yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako sekä keskinäinen osakeomistus. Tuloksesta ja omasta pääomasta erotetaan vähemmistön osuus omaksi eräkseen. Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Käyttöomaisuuserille kohdistettu konserniaktiiva poistetaan kyseisen käyttöomaisuuserän poistosuunnitelman mukaisesti. Kohdistamatta jäänyt konserniliikearvo poistetaan 10 vuodessa.

Kiinteistötytäryhtiöiden kirjanpidossa osakkeiden hankinta-ajankohtana olleet arvonorotukset on peruutettu, koska niiden muodostamisperuste on vaikuttanut tytäryhtiön osakkeiden hankintahintaan.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty osakkuusyrityksinä pääomaosuusmenetelmällä yhtiöt, joiden äänivallasta konserni omistaa 20-50 prosenttia. Poikkeuksena ovat omistukset (20-50 prosenttia) keskinäisissä asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöissä sekä yhteissijoitusyrityksissä, jotka jätetään yhdistelemättä. Yhdistelemättä jättämisellä ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan.

Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty kahta Fennia Varainhoito Oy:n hallinnoimaa erikoissijoitusrahastoa Fennica Toimitilat I (Fennia-konsernin omistusosuus rahastosta vuoden lopussa oli 16,0 prosenttia) ja Fennica Tontit (Fennia-konsernin omistusosuus rahastosta vuoden lopussa oli 21,6 prosenttia).

Konsernin omistukset rahastoissa ovat taseessa hankintahintaisina kiinteistörahoitusosuuksina ja niiden käyvän arvon ja hankintahinnan välinen arvostusero sisältyy konsernin sijoitusten arvostuseroihin. Yhdisteleminen konsernitilinpäätökseen on tarpeetonta oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Omistukset ovat konsernin näkökulmasta sijoituksia, joiden esittäminen sijoituksissa antaa oikeat ja riittävät tiedot konsernin kannalta.

Selvitys Fennia Vahinkovakuutus Oy:n sulautumisen kirjanpidollisesta käsittelystä ja

sulautumisen vaikutuksesta Fennia Keskinäinen Vakuutusyhtiön taseeseen

Fennia Vahinkovakuutus (ent. Folksam) on 1.5.2019 sulautunut emoyhtiöönsä. Sulautumisessa Fennia on kirjannut vastaanotetut varat ja velat niiden kirjanpitoarvoista. Sulautumisessa syntynyt negatiivinen sulautumisero (fuusiotappio) on aktivoitu taseeseen aineettomana hyödykkeenä ja poistetaan suunnitelman mukaan 10 vuodessa.

milj. euroa	Fennia 1.5.2019	Fennia Vahinkovakuutus 1.5.2019	Sulautumis- korjaukset	Fennia sulautumisen jälkeen 1.5.2019
Aineettomat hyödykkeet	59,1	1,9	76,1	137,1
Sijoitukset	1 573,8	167,7	-106,0	1 635,5
Saamiset	183,9	18,0		201,9
Muu omaisuus	92,2	34,6		126,8
Siirtosaamiset	15,1	1,6		16,7
Vastaavaa	1 924,2	223,9	-29,9	2 118,1
Oma pääoma	308,8	29,9	-29,9	308,8
Varaukset	1,3	0,4		1,8
Vastuuvelka	1 218,2	149,5		1 367,7
Tasotusmäärä	330,9	36,2		367,1
Velat	32,0	5,4		37,4
Siirtovelat	32,9	2,4		35,3
Vastattavaa	1 924,2	223,9	-29,9	2 118,1

Konserniyhtiöt 31.12.2019

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät seuraavat tytäryhtiöt

eFennia Oy
Fennia-palvelu Oy
Fennia Varainhoito Oy
Fennia Kiinteistöt Oy
Kiinteistö Oy Eagle Lahti
Kiinteistö Oy Joensuun Metropol
Kiinteistö Oy Kyllikinportti 2
Kiinteistö Oy Ruosilantie 11
Kiinteistö Oy Televisiokatu 1
Kiinteistö Oy Televisiokatu 3
Kiinteistö Oy Tampereen Rautatienkatu 21
Kiinteistö Oy Tampereen Ratapihan kulma
Kiinteistö Oy Vantaan Kaivokselantie 9
Asunto Oy Helsingin Vattuniemenkuja 8, myyty 27.6.2019
Asunto Oy Helsingin Viikinportti, myyty 27.6.2019
Asunto Oy Espoon Myllynkivi, myyty 27.6.2019
Asunto Oy Keravan Jaakonkulma, myyty 27.6.2019
Kiinteistö Oy Ruosilantie 4-6, myyty 24.4.2019

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia

tytäryhtiöt

Kiinteistö Oy Teohypo
Kiinteistö Oy Espoon Niittyrinne 1
Kiinteistö Oy Vaajakosken Varaslahdentie 6
Kiinteistö Oy Sellukatu 5
Kiinteistö Oy Vasaraperän Liikekeskus
Kiinteistö Oy Koivuhaanportti 1-5
Kiinteistö Oy Mikkelin Hallituskatu 1
Kiinteistö Oy Vasaramestari
Kiinteistö Oy Konalan Ristipellontie 25
Munkinseudun Kiinteistö Oy
Asunto Oy Jyväskylän Jontikka, myyty 27.6.2019
Asunto Oy Tampereen Vuoreksenpuistokatu 76, myyty 27.6.2019

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät osakkuusyhtiöinä

Uudenmaan Pääomarahasto Oy

Emoyhtiön liitetiedot

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

1. Vakuutusmaksutulo

1 000 €	2019	2018
Vahinkovakuutus		
Ensivakuutus		
Kotimaasta	417 589	382 338
Jälleenvakuutus	452	457
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	418 041	382 795

2. Vakuutusluokkaryhmäkohtainen tulos, emoyhtiö

Vakuutusluokka-ryhmä	Vuosi	Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenvakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälleenvakuuttajien osuus	Vakuustekninen kate ennen yhteistakuuerän ja tasoitustasojen muutosta
Lakisääteinen tapaturma	2019	78 816	86 024	-200 524	-18 769	-181	-133 449
	2018	74 549	74 602	-59 791	-12 590	-250	1 972
	2017	81 962	81 934	-52 975	-12 814	-245	15 900
Muu tapaturma ja sairaus	2019	47 156	50 815	-50 293	-17 168	-99	-16 746
	2018	43 490	42 935	-39 800	-11 645	-103	-8 613
	2017	44 244	44 731	-29 573	-11 766	-110	3 281
Moottori-ajoneuvovastuu	2019	76 251	75 311	-143 037	-29 402	1 629	-95 499
	2018	65 231	66 952	-39 590	-20 041	-139	7 182
	2017	67 149	72 379	-65 682	-20 353	-278	-13 934
Maa-ajoneuvot	2019	90 524	87 361	-85 405	-34 293	-40	-32 377
	2018	73 198	73 166	-62 267	-22 026	-41	-11 168
	2017	71 433	73 915	-55 756	-21 217	-27	-3 085
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2019	92 319	92 295	-69 616	-34 371	-2 146	-13 838
	2018	80 783	80 449	-51 838	-21 713	-11 835	-4 937
	2017	84 207	85 250	-82 895	-22 076	15 460	-4 262
Vastuu	2019	6 711	5 510	6 166	-8 451	-3 838	-613
	2018	21 992	20 566	-5 426	-5 460	-1 656	8 024
	2017	20 699	19 975	-12 289	-5 377	332	2 642
Muut	2019	25 813	25 699	-21 101	-10 552	647	-5 306
	2018	23 093	23 101	-18 117	-6 906	818	-1 104
	2017	23 591	23 727	-15 646	-6 840	-579	663
ENSIVAKUUTUS YHTEENSÄ	2019	417 589	423 016	-563 810	-153 006	-4 027	-297 827
	2018	382 338	381 772	-276 829	-100 382	-13 204	-8 644
	2017	393 284	401 911	-314 816	-100 444	14 554	1 205
Jälleenvakuutus	2019	452	446	414	-279	0	581
	2018	457	445	-180	-170	0	95
	2017	390	398	-146	-157	0	95
YHTEENSÄ	2019	418 041	423 461	-563 396	-153 285	-4 027	-297 246
	2018	382 795	382 217	-277 009	-100 552	-13 204	-8 549
	2017	393 675	402 309	-314 962	-100 601	14 554	1 300
Tasoitustasojen muutos	2019						258 699
	2018						-24 474
	2017						-30 467
VAKUUTUS-TEKNINEN KATE	2019						-38 547
	2018						-33 023
	2017						-29 167

3. Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät

1 000 €	2019	2018
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	2 161	1 426
Jakojärjestelmämaksut	28 004	26 324
Vakuutusmaksuvero	74 061	64 064
Palosuojelumaksu	902	806
Liikenneturvallisuusmaksu	763	652
Työsuojelumaksu	1 362	1 343
	107 252	94 616

4. Liikekuluerittelyt

1 000 €	2019	2018
Kokonaisliikekulut toiminnoittain		
Maksetut korvaukset	60 414	35 838
Liikekulut	153 106	100 363
Sijoitustoiminnan hoitokulut	5 905	4 337
Muut kulut	17	-223
Yhteensä	219 442	140 314
Toimintokohtaiset suunnitelmapoistot		
Maksetut korvaukset	22 876	3 941
Liikekulut	36 421	6 849
Sijoitustoiminnan hoitokulut	733	459
Yhteensä	60 030	11 248
Tuloslaskelman liikekulujen erittely		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	10 915	9 288
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	69	60
Muut vakuutusten hankintamenot	67 844	47 110
	78 828	56 458
Vakuutusten hoitokulut	42 991	22 063
Hallintokulut	31 466	22 031
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-179	-189
Yhteensä	153 106	100 363

5. Erittely henkilöstökuluista, henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä

1 000 €	2019	2018
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	58 863	52 513
Eläkekulut	10 563	9 493
Muut henkilösivukulut	5 026	5 323
Yhteensä	74 451	67 329
Johdon palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen	739	820
Hallitus	306	275
Hallintoneuvosto	168	180
	1 212	1 275
Toimitusjohtajan eläkeikä määräytyy TyEL:in mukaan.		
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	919	859
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastus	98	56
Veroneuvonta	5	5
Muut palvelut	30	12
	133	73

6. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

1 000 €	2019	2018
Sijoitustoiminnan tuotot		
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Osinkotuotot	6 420	3 108
Korkotuotot		
	6 420	3 108
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyhtiin		
Muut tuotot	105	
	105	
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Osinkotuotot	2 196	2 942
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	1 318	2 071
Muut tuotot		
Saman konsernin yrityksiltä		
Muilta yrityksiltä	16 401	17 342
	19 914	22 355
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	6 517	12 371
Korkotuotot	9 232	5 147
Muut tuotot	1 863	2 303
	17 612	19 821
Yhteensä	44 051	45 283
Arvonlukumisten palautukset	16 107	6 518
Myyntivoitot	102 096	28 681
YHTEENSÄ	162 254	80 481
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista		
Saman konsernin yrityksille	-7 472	-8 930
Muille yrityksille	-5 023	-3 842
	-12 495	-12 772
Kulut muista sijoituksista	-5 436	-5 499
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut		
Muille yrityksille	-191	-102
	-191	-102
Yhteensä	-18 122	-18 373
Arvonlukumiset ja poistot		
Arvonlukumiset	-11 083	-26 987
Rakennusten suunnitelmapoistot	-1 894	-1 904
	-12 978	-28 891
Myyntitappiot	-9 423	-32 763
YHTEENSÄ	-40 522	-80 027
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	121 732	454

7. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

1 000 €	Sijoitukset 31.12.2019			Sijoitukset 31.12.2018		
	Jäljellä oleva hankinta-meno	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta-meno	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	9 335	11 178	60 242	13 148	15 276	68 402
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	64 547	64 547	107 373	71 964	71 964	119 580
Kiinteistöosakkeet omistusyhteyksyrityksissä	58 047	58 047	60 131	55 214	55 214	57 298
Muut kiinteistöosakkeet	39 820	41 508	51 720	36 586	36 670	38 000
Kiinteistösijoitusrahastot	45 500	45 500	47 494	45 500	45 500	46 345
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	76 382	76 382	76 382	116 522	116 522	116 522
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	68 486	68 486	124 260	174 484	174 484	206 658
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	729 696	729 696	787 872	772 352	772 352	830 524
Rahoitusmarkkinavälineet	571 312	571 312	572 011	132 921	132 921	132 764
Kiinnelainasaamiset	29 221	29 221	29 221	30 467	30 467	30 467
Muut lainasaamiset	23 793	23 793	23 793	28 483	28 483	28 483
Talletukset				1 100	1 100	1 100
Jälleenvakuutustalletesaamiset	62	62	62	24	24	24
	1 716 202	1 719 732	1 940 560	1 478 764	1 480 976	1 676 167
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	-8 523			-8 115		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonorotuksia		2 897			1 578	
Muita arvonorotuksia		634			634	
		3 530			2 212	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			220 828			195 191
Johdannaisten käypä arvo ja arvostusero						
Suojaavat johdannaiset			50 718			
Ei suojaavat johdannaiset			533	-827	-827	-808
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			51 252			19
Arvostusero yhteensä			272 080			195 210

8. Kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusten muutokset

1 000 €	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	210 479	116 522
Lisäykset	15 940	640
Vähennykset	-17 722	-40 780
Siirrot tilien välillä	45 500	
Hankintameno 31.12.	254 197	76 382
Kertyneet poistot 1.1.	-29 347	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3 978	
Tilikauden poistot	-1 894	
Kertyneet poistot 31.12.	-27 263	
Arvon alentumiset 1.1.	-12 184	
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	1 298	
Tilikauden arvonalentumiset	-8 068	
Arvon alentumisten palautukset	1 019	
Arvon alentumiset 31.12.	-17 934	
Arvonkorotukset 1.1.	10 175	
Lisäykset	1 604	
Arvonkorotukset 31.12.	11 779	
Kirjanpitoarvo 31.12.	220 779	76 382

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet:

Jäljellä oleva hankintameno	17 363
Kirjanpitoarvo	17 313
Käypä arvo	22 465

9. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä

1 000 €

Muutokset saman konsernin yrityksissä 1.1.2019–31.12.2019

	Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä
Hankintameno 1.1.	174 676
Vähennykset	-105 998
Hankintameno 31.12.	68 678
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.	-192
Arvonalentumiset	
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.	-192
Kirjanpitoarvo 31.12.	68 486

10. Muut sijoitukset

1 000 €	2019	2018
Muut lainasaamiset eriteltynä vakuuden mukaan		
Muu vakuus	23 793	28 483

11. Saamiset

1 000 €	2019	2018
Muut saamiset		
Saman konsernin yrityksiltä	1 100	1 974

Liite 12. Sijoitukset konserni- ja omistusyhteisyrityksiin

Konserniyritykset	Emoyhtiön omistus- osuus %	Konsernin omistuosuus %	Osuus äänivallasta %
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia	100	100	
Fennia Varainhoito Oy	100	100	
Fennia-palvelu Oy	100	100	
eFennia Oy	20	20	64
Kiinteistö Oy Eagle Lahti	100	100	
Kiinteistö Oy Joensuun Metropol	100	100	
Kiinteistö Oy Kyllikinportti 2	100	100	
Kiinteistö Oy Ruosilantie 11	100	100	
Kiinteistö Oy Televisiokatu 1	100	100	
Kiinteistö Oy Televisiokatu 3	100	100	
Kiinteistö Oy Tampereen Rautatienkatu 21	100	100	
Kiinteistö Oy Tampereen Ratapihan kulma	100	100	
Kiinteistö Oy Vantaan Kaivokselantie 9	100	100	
Fennia Kiinteistöt Oy		100	
Kiinteistö Oy Teohypo		100	
Kiinteistö Oy Espoon Niittyrinne 1		100	
Kiinteistö Oy Vaajakosken Varaslahdentie 6		100	
Kiinteistö Oy Sellukatu 5		100	
Kiinteistö Oy Vasaraperän Liikekeskus		100	
Kiinteistö Oy Koivuhaanportti 1-5		100	
Kiinteistö Oy Mikkelin Hallituskatu 1		88	
Kiinteistö Oy Vasaramestari		100	
Kiinteistö Oy Konalan Ristipellontie 25		100	
Munkinseudun Kiinteistö Oy		100	
Osakkuusyritykset			
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	14	27	
Omistusyhteisyritykset			
Kiint. Oy Irmelinpesä	32	32	
Vierumäen hotellikiinteistö Ky	50	50	
Vierumäen hotelli GP Oy	50	50	
FEA Fund Management Oy	50	50	
Asunto Oy Helsingin Tuulensuoja	50	50	
Kauppakeskuskiinteistöt FEA Ky	50	50	
Keskinäinen KOy Vanajanlinnan Golf Suites	35	35	
Kiinteistö Oy Joensuun Kauppakatu 32	45	45	
Kiinteistö Oy Lahden BW Tower	33	33	
Tyvene Oy		25	
Kiinteistö Oy Sähkötie 14-16		33	
Kiinteistö Oy Helsingin Gigahertsi		33	

13. Omistukset muissa yrityksissä

1 000 €	Osuus kaikista osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2019	Käypä arvo 31.12.2019
Osakkeet ja osuudet, kotimaiset			
Evli Bank PLC	1,07 %	457	704
Holiday Club Resorts Oy	1,76 %	1 097	1 097
Nordia Rahasto Oy	19,52 %	1 706	2 103
Panostaja Oyj	6,60 %	3 149	3 149
Pihlajalinna Oyj	8,84 %	25 797	30 544
Revenio Group Oyj	1,12 %	282	7 060
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	13,71 %	749	749
Muut		1 677	2 120
Osakkeet ja osuudet, ulkomaiset			
Ruotsi			
K III Sweden AB - B	3,08 %	433	504
Muut		49 728	64 901
Sijoitusrahasto-osuudet			
Kotimaiset:			
Aktia Emerging Market Local Currency Bond+ Class D		13 262	13 903
Aktia Emerging Markets Bond+		9 000	9 038
Danske Institutional Liquidity Fund		8 152	8 154
Erikoisjoitusrah. Fennica Toimitilat I E-osuus		31 000	32 335
Erikoisjoitusrahasto Fennica Tontit C-osuus		14 500	15 159
Evli Emerging Markets Credit Class B		1 510	1 567
Evli Euro Likvidi		7 237	7 254
Evli European High Yield		17 577	17 906
Evli European Investment Grade Class B		3 234	3 308
Evli Nordic Corporate Bond Class B		46 083	46 791
FIM Forest Non-UCITS Fund Class C		1 000	1 099
Nordea AAA Government Bond Fund Class I		21 323	21 323
Nordea Moderate Yield Fund Class S Acc		54 615	54 615
Nordea Pro Euro Bond Class A K Acc		33 589	34 297
Taaleri Arvo Rein Osake Class A (kasvu)		6 813	11 768
Muut		44	44
Ulkomaiset:			
Caymansaaret			
Cassiopeia Fund/The		3 704	3 704
Golden China Fund		1 934	5 310
Irlanti			
BlackRock ICS Euro Liquid Environmentally Aware		4 996	4 996
BlackRock ICS Euro Liquidity Fund Premier Acc		4 960	4 960
BlackRock ICS Ultra Short Bond Fund Premier Acc		22 406	22 406
BlackRock ICS US Dollar Liquidity Premier Acc		24 421	26 365
iShares MSCI EM SRI UCITS ETF		2 070	2 078
iShares MSCI Europe SRI UCITS ETF		7 497	7 717
M&G European Loan Fund Class C EUR Acc		43 322	45 548
Muzinich EM Short Duration HDGE EUR Acc A		3 001	3 065
Muzinich EM Short Duration USD Acc A		10 739	11 352

SPDR S&P Euro Dividend Aristocrats UCITS ETF	7 503	7 583
Luxemburg		
Aberdeen EM Corp Bond Class I HDGE EUR Acc A	6 500	6 691
Aberdeen EM Corporate Bond Class A Acc USD	15 336	18 255
Aberdeen Standard EM Corp Bond Fund HDGE EUR Acc A	3 010	3 111
BNP Paribas InstiCash Money 3M EUR Class I	19 674	19 674
Danske Emerging Markets Debt HC Class IH EUR	9 505	9 628
M&G European Credit Investment Fund Class E	43 500	45 894
M&G European High Yield Credit Investment Class E	5 000	5 582
NN L Liquid - Euribor 3M	17 496	17 496
ODDO BHF Euro Corporate Bond Class CI-EUR	27 900	28 779
ODDO BHF Euro High Yield Bond Class CI-EUR	13 500	14 067
Ossiam Shiller Barclays CAPE US Sector Value TR 1C	7 160	9 901
SLI European Corporate Bond Fund Class D	36 200	36 341
Ranska		
ODDO BHF Jour Class CI EUR	27 214	27 214
Ruotsi		
Brummer & Partners Lynx Fund	2 004	2 233
Yhdysvallat		
First Trust Emerging Markets AlphaDEX Fund	2 058	2 123
Goldman Sachs ActiveBeta EM Equity ETF	3 667	3 760
Invesco FTSE RAFI Emerging Markets ETF	4 211	4 246
Invesco S&P 500 Equal Weight ETF	3 479	3 810
Muut	5	5
Pääomarahastot, kotimaiset		
Armada Fund V Ky	2 539	2 539
Butterfly Venture Fund III Ky	511	540
Fennia Avainrahasto II Ky	3 055	3 055
Fennia Avainrahasto Ky	1 578	1 578
Juuri Rahasto I Ky	6 847	7 010
Kasvurahastojen Rahasto III Ky	552	552
Korona Fund III Ky	1 896	1 896
MB Equity Fund IV Ky	1 574	1 574
Selected Mezzanine Funds I Ky	318	700
Muut	322	575
Pääomarahasto-osuudet, ulkomaiset		
Iso-Britannia		
Euro Choice IV GB Limited	730	2 163
Guernsey		
Partners Group European Buyout	980	980
Partners Group European Mezzanine	841	940
Permira Europe IV LP2		
The Triton Fund III L.P.	2 673	2 783
Jersey		
Triton Smaller Mid-Cap Fund I L.P.	2 200	2 373
Yhdysvallat		
Kayne Anderson Senior Credit Fund	9 874	9 924
Muut	721	799
	775 196	835 366

14. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

1 000 €	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019		124 009	12 682	20 725	157 416
Edellisenä vuonna loppuun poistettut					
Lisäykset	76 062	21 628		2 709	100 399
Vähennykset	-	-	-12 682	-1 676	-14 358
Hankintameno 31.12.2019	76 062	145 637		21 758	243 457
Kertyneet poistot 1.1.2019		-59 863		-11 758	-71 621
Edellisenä vuonna loppuun poistettut		-			
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-		868	868
Tilikauden poistot	-5 291	-18 045		-3 515	-26 852
Kertyneet poistot 31.12.2019	-5 291	-77 908		-14 405	-97 604
Arvon alentumiset 1.1.2019	-	-18 671			-18 671
Tilikauden arvonalentumiset	-	-37 730			-37 730
Arvon alentumiset 31.12.2019		-56 400			-56 400
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	70 771	11 328		7 354	89 453

15. Velat

1 000 €	2019	2018
Muut velat		
Saman konsernin yrityksille	1 104	1 988

16. Oma pääoma

1 000 €	2019
Sidottu	
Pohjarahasto 1.1. / 31.12.	7 703
Arvonkorotusrahasto 1.1. / 31.12.	583
Sidottu yhteensä	8 286
Vapaa	
Varmuusrahasto 1.1.	278 174
Rahastoidun arvonkorotusrahaston peruutus	
Siirto edellisen tilikauden tappioista	-32 427
Varmuusrahasto 31.12.	245 747
Hallituksen käyttövarat 1.1. / 31.12.	59
Edellisten tilikausien voitto/tappio 1.1.	-
Edellisen tilikauden voitto/tappio	-32 427
Siirto varmuusrahastoon	32 427
Edellisten tilikausien voitto/tappio 31.12.	-
Tilikauden voitto/tappio	73 075
Vapaa yhteensä	318 881
Oma pääoma yhteensä	327 167
Arvonkorotusrahaston erittely 31.12.2019	
Sijoitusomaisuuden arvonkorotukset	583
	583
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.2019	
Tilikauden voitto	73 075
Varmuusrahasto	245 747
Hallituksen käyttövarat	59
	318 881

17. Vakuudet ja vastuusitoumukset

1 000 €	2019	2018
Omasta puolesta annetut		
Johdannaissopimuksista johtuva vastuu		
Ei suojaavat		
Valuuttajohdannaiset		
Termiini- ja futuurisopimukset		
Avoimet		
Kohde-etuuden arvo	26 795	189 982
Käypä arvo	533	-808
Suojaavat		
Korkojohdannaiset		
Koronvaihtosopimukset		
Avoimet		
Kohde-etuuden arvo	526 420	-
Käypä arvo	46 322	-
Suljettujen ja erääntyneiden ei-suojaavien johdannaisten tulos on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti		
Suljettujen ja erääntyneiden suojaavien johdannaisten realisoitunut tulos jaksotetaan tulokseen johdannaissopimuksen alkuperäiselle juoksuajalle.		
Ei-suojaavien johdannaissopimusten negatiiviset arvostuserot käsitellään kirjanpidossa tulosvaikutteisesti.		
Saadut johdannaiskaupan vakuudet		
Danske Bank A/S	13 490	-
Nordea Bank Abp	42 020	-
Leasing- ja vuokravastuut	5 284	6 086
Muut vastuusitoumukset		
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen yhtiö on muiden Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian verovelvollisuusryhmän jäsenten kanssa yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilittävistä arvonlisäveroista.		
Omasta puolesta	732	344
Muiden yritysten puolesta	145	382
Kiinteistöinvestointien AVL:n 120 §:n mukainen tarkistusvastuu	615	-
Sijoitussitoumukset		
Sitouduttu merkitsemään pääomarahastojen osuuksia	33 957	35 207
Sitouduttu maksamaan kiinteistösijoitusten osuuksia	9 944	16 952
Keskeneräisten rakennuskohteiden maksamattomat urakkaerät	940	3 490

18. Lähipiirilainat ja -liiketoimet

Yhtiö on myöntänyt 3 095 121,50 euroa rahalainoja vakuutusyhtiön lähipiiriin kuuluville.

Yhtiöllä ei ole vastuita eikä vastuusitoumuksia vakuutusyhtiön lähipiiriin kuuluville.

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

Konsernia koskevat liitetiedot

Fennian konsernitilinpäätöksestä on saatavissa jäljennös yhtiön pääkonttorista osoitteesta Kyllikinportti 2, Helsinki.

Konsernin tulosanalyysi (M€)

	2019	2018	2017	2016	2015
Vahinkovakuutus					
Vakuutusmaksutuotot	444	384	396	412	417
Korvauskulut	-582	-294	-295	-326	-329
Liikekulut	-153	-102	-100	-103	-95
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	-	-	-	-	-
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	-292	-12	1	-17	-7
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset	114	-13	59	17	90
Muut tuotot ja kulut	-8	-1	0	1	1
Osuus osakkuusyritysten voitosta/tappiosta	0	0	0	0	0
Liikevoitto/-tappio	-186	-25	61	1	84
Tasoitusmäärän muutos	259	-16	-30	-13	-44
Vahinkovakuutuksen voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	73	-41	31	-12	40
Henkivakuutus					
Vakuutusmaksutulo	240	163	166	206	199
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	183	-40	69	89	122
Maksetut korvaukset	-178	-96	-104	-90	-83
Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	-180	11	-95	-180	-221
Liikekulut	-15	-15	-15	-14	-13
Muut vakuutustekniset tuotot	-	-	-	-	-
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	50	24	20	10	3
Muut tuotot ja kulut	0	0	0	1	0
Liikevoitto	50	24	21	11	3
Tasoitusmäärän muutos	0	0	0	0	9
Lisäedut	0	0	-4	-2	-5
Henkivakuutuksen voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	49	24	16	9	6
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	122	-17	47	-3	46
Tuloverot ja muut välittömät verot	-19	-2	-6	0	-8
Vähemmistöosuudet	0	-1	0	0	0
Konsernin voitto/tappio tilikaudelta	103	-20	40	-4	37

Tunnusluvut

		2019	2018	2017	2016	2015
Konsernin tunnusluvut						
Liikevaihto	M€	997	511	704	737	840
Vakuutusmaksutulo	M€	688	551	560	624	629
Liikevoitto/-tappio	M€	-136	-1	82	11	87
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	M€	122	-17	47	-3	46
Kokonaistulos	M€	-126	-5	113	49	12
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		1 064	1 009	1 012	1 044	1 157
Vahinkovakuutuksen tunnusluvut						
Vakuutusmaksutulo	M€	448	387	394	417	429
Vahinkosuhte	%	131,2	76,5	74,3	79,1	78,8
Vahinkosuhte ilman perustekorkokulua	%	128,8	73,9	71,3	75,8	75,6
Liikekulusuhte	%	35,8	26,6	25,3	25,1	22,9
Yhdistetty kulusuhte	%	167,0	103,1	99,7	104,1	101,7
Yhdistetty kulusuhte ilman perustekorkokulua	%	164,6	100,6	96,6	100,9	98,5
Liikevoitto/-tappio	M€	-186	-25	61	1	84
Kokonaistulos	M€	-94	15	81	26	52
Kokonaispääoman tuotto	%	-4,2	1,2	4,9	2,1	3,7
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	M€	197	27	79	42	59
Tuotto sitoutuneelle pääomalle	%	11,1	1,6	4,7	2,7	3,9
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		919	859	892	935	1 043
Henkivakuutuksen tunnusluvut						
Vakuutusmaksutulo	M€	241	164	167	207	200
Liikekustannus kuormitustulosta	%	100,1	100,8	103,6	103,9	112,0
Liikevoitto/-tappio	M€	50	24	21	11	3
Kokonaistulos	M€	63	23	31	14	-38
Kokonaispääoman tuotto	%	8,3	3,5	4,5	5,1	5,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	M€	57	18	25	30	35
Tuotto sitoutuneelle pääomalle	%	7,6	2,4	3,3	4,3	5,0
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		53	52	52	53	54

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

	Perusjakauma				Riskijakauma ⁸			
	31.12.2019		31.12.2018		31.12.2019		2018	
	milj. eur	%	milj.eur	%	milj.eur	% ¹⁰	% ¹⁰	
Korkosijoitukset yhteensä	1 199,4	60,0	811,5	47,1	1 199,4	60,0	47,1	
Lainasaamiset ¹	53,2	2,7	64,9	3,8	53,2	2,7	3,8	
Joukkovelkakirjalainat	1 022,6	51,2	363,0	21,1	1 022,6	51,2	21,1	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1 2}	123,6	6,2	383,6	22,3	123,6	6,2	22,3	
Osakesijoitukset yhteensä	329,8	16,5	458,8	26,7	329,8	16,5	26,7	
Noteeratut osakkeet ³	161,1	8,1	200,4	11,6	161,1	8,1	11,6	
Pääomasijoitukset ⁴	39,7	2,0	35,6	2,1	39,7	2,0	2,1	
Noteeraamattomat osakkeet ⁵	129,1	6,5	222,8	12,9	129,1	6,5	12,9	
Kiinteistösijoitukset yhteensä	405,6	20,3	442,0	25,7	405,6	20,3	25,7	
Suorat kiinteistösijoitukset	404,2	20,2	394,1	22,9	404,2	20,2	22,9	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	1,4	0,1	47,9	2,8	1,4	0,1	2,8	
Muut sijoitukset	62,5	3,1	9,0	0,5	62,5	3,1	0,5	
Hedge-rahastosijoitukset ⁶	11,3	0,6	9,8	0,6	11,3	0,6	0,6	
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Muut sijoitukset ⁷	51,3	2,6	-0,8	0,0	51,3	2,6	0,0	
Sijoitukset yhteensä	1 997,4	100,0	1 721,4	100,0	1 997,4	100,0	100,0	
Johdannaisten vaikutus ⁹								
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	1 997,4	100,0	1 721,4	100,0	1 997,4	100,0	100,0	
Jvk-salkun modifioitu duraatio	1,80							

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratraktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää johdannaiset ja erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Riskijakauma voidaan esittää vertailukausilta sitä mukaan kun tietoa kertyy (ei taannehtivasti).

Mikäli luvut esitetään vertailukausilta ja kaudet eivät ole täysin vertailukelpoisia tulee tästä antaa tieto.

9) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/- Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.

10) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä" -rivin loppusummaa.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

	Sijoitustoim. nettotuotot markkina-arvo ⁸	Sitoutunut pääoma ⁹	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle				
	2019	2019	2019	2018	2017	2016	2015
Tuotto € / % sit. pääomalle	milj. euroa	milj. euroa	%	%	%	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	39,9	1056,2	3,78	1,2	0,1	2,5	0,8
Lainasaamiset ¹	1,7	57,9	3,01	0,0	2,7	-1,1	6,4
Joukkovelkakirjalainat	34,7	779,9	4,45	0,1	-0,1	4,0	-0,3
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1 2}	3,5	218,4	1,59	2,5	-0,4	0,3	2,4
Osakesijoitukset yhteensä	87,9	301,0	29,19	5,2	9,3	2,7	12,9
Noteeratut osakkeet ³	57,6	130,0	44,28	-10,0	9,7	7,0	19,6
Pääomasijoitukset ⁴	-0,8	35,6	-2,32	13,6	24,4	12,3	12,5
Noteeraamattomat osakkeet ⁵	31,1	135,4	22,98	47,7	1,0	-11,9	2,5
Kiinteistösijoitukset yhteensä	22,3	409,5	5,46	4,1	6,1	6,2	6,3
Suorat kiinteistösijoitukset	22,3	408,1	5,47	3,8	7,0	6,0	6,2
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	0,0	1,4	1,58	6,2	2,5	6,8	6,8
Muut sijoitukset	53,2	12,4	430,31	-97,0	921,3	-51,0	2,3
Hedge-rahastosijoitukset ⁶	1,4	9,8	14,63	-9,7	1,6	-4,7	4,5
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut sijoitukset ⁷	51,8	2,6		-3,2	-2,0	143,5	
Sijoitukset yhteensä	203,4	1779,1	11,43	1,9	4,9	3,1	4,1
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-4,7						
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvin	198,6	1779,1	11,17	1,6	4,7	2,7	3,9

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratraktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää johdannaiset ja erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

Tunnuslukujen laskentakaavat

YLEISET TUNNUSLUVUT

Liikevaihto =

Vahinkovakuutuksen liikevaihto

- + vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
- + sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
- + muut tuotot

Henkivakuutuksen liikevaihto

- + vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta
- + sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
- + muut tuotot

Kokonaistulos = liikevoitto (tappio) +/- taseen ulkopuolisten arvostuserojen muutos

Kokonaispääoman tuotto käyvin arvoin (%) =

- +/- liikevoitto tai tappio
- + rahoituskulut
- + perustekorkokulu
- +/- sijoitusten arvostuserojen muutos
- + taseen loppusumma
- sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvélka
- +/- sijoitusten arvostuserot

Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvona.

Henkivakuutuksessa perustekorkokululla tarkoitetaan vakuutuksille vuoden aikana hyvitettyä takuukorkoa lisättyä/vähennettynä mahdollisilla takuukoron täydennysvastuun muutoksilla.

Vahinkovakuutuksessa perustekorkokululla tarkoitetaan diskontatun korvausvastuun purkautumisen vaikutusta yhtiön korvauskuluun sen diskontatessa pääomamuotoiset eläkkeet. Se lasketaan kertomalla vuoden alun diskontattu korvausvastuu edellisen vuoden lopussa käytetyllä perustekorolla.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle käyvin arvoin (%)

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä = Tunnusluku lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä.

VAHINKOVAKUUTUS

Vakuutusmaksutulo = vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta.

Vahinkosuhte % =

korvauskulut

vakuutusmaksutuotot

Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua) % =

korvauskulut (ilman perustekorkokulua)

vakuutusmaksutuotot

Liikekulusuhde % =

liikekulut

vakuutusmaksutuotot

Tunnusluvut lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Yhdistetty kulusuhde % = vahinkosuhte + liikekulusuhde

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua) % =

vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua) + liikekulusuhde

HENKIVAKUUTUS

Vakuutusmaksutulo = vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Liikekustannussuhde (% kuormitustulosta) =

+ liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta

+ korvausten selvittelykulut

kuormitustulo

Riskit sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinta

1 Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta yleisesti

Fennia-konsernin keskeisimmät yhtiöt ovat emoyhtiö Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (jäljempänä Fennia) sekä sen tytäryhtiöt Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia (jäljempänä Henki-Fennia) ja Fennia Varainhoito Oy (jäljempänä Fennia Varainhoito). Fennia-konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan kehikko kuvataan konserniyhtiöiden hallitusten vahvistamissa periaateasiakirjoissa. Keskeisin näistä asiakirjoista on Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, jossa kuvataan sekä riskien- että vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet konsernissa.

Fennia-konsernissa riskienhallinnalla tarkoitetaan koordinoituja strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla konserniin ja konserniyhtiöihin kohdistuvat riskit tunnistetaan, mitataan, hallitaan, seurataan ja raportoidaan. Vakavaraisuuden hallinnalla puolestaan tarkoitetaan strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla määritetään ja ohjataan konserniyhtiöiden ja konsernin riskinkantokykyä, riskinottohalukkuutta ja riskinsietokykyä sekä keskeisten riskien rajoituksia.

2 Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan organisointi

Fennian hallitus on konsernin emoyhtiön hallituksena Fennian ylin päätöksentekaelin. Se kantaa vastuun riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta ja sen sovittamisesta osaksi konsernin hallintojärjestelmää. Fennian hallituksen vastuulla on varmistaa, että konserniin kuuluvien yhtiöiden erityispiirteet ja konsernin sisäiset yhteydet (mm. sisäiset transaktiot, kaksinkertaiset pääomat, pääomien siirrettävyys ja pääomien käyttö yleensä) tulevat asianmukaisesti huomioon otetuiksi.

Fennian ja Henki-Fennian hallitukset ovat vastuussa siitä, että yhtiöt noudattavat konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita. Niiden vastuulla on erityisesti varmistaa, että yhtiöissä on toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimutkaisuuteen nähden riittävällä tavalla järjestetty hallintojärjestelmä, mukaan lukien sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmä.

Fennia Varainhoidon hallituksen vastuulla on varmistaa, että yhtiö noudattaa Fennia-konsernin riskienhallintajärjestelmän periaatteita siltä osin kuin yhtiön toiminnan erityispiirteet eivät edellytä niistä poikkeamista.

Muiden konserniyhtiöiden kohdalla Fennia-konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita noudatetaan soveltuvien osin. Muut konserniyhtiöt ovat pääosin kiinteistöyhtiöitä.

Vakuutusyhtiöiden taseen hallintaa varten on perustettu konsernitasoinen ALCO-komitea, jonka keskeisimmät tehtävät ovat luoda vakuutusyhtiöiden hallituksille ehdotus sijoitusstrategiasta (ALM-suunnitelma), muuttaa strategiaa tarvittaessa hallitusten asettamia rajoituksia rikkomatta ja raportoida taseen riskeistä hallituksille. Komitean puheenjohtajana toimii Fennian toimitusjohtaja.

Riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli perustuu kolmen puolustuslinjan malliin, jossa:

1. Ensimmäisellä puolustuslinjalla eli liike- ja tukitoiminnoilla on ensisijainen vastuu päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskien raportoinnista hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti.
2. Toinen puolustuslinja vastaa mm. riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tulkinnoista, kehittämisestä, suunnittelusta ja raportoinnista sekä tukee, seuraa ja arvioi ensimmäisen puolustuslinjan riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan prosessien implementointia.
3. Kolmannen puolustuslinjan tehtävänä on varmistaa sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan vaikuttavuus ja tehokkuus.

Kolmen puolustuslinjan mallissa vastuu riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta jakautuu seuraavasti eri toimijoiden kesken:

- Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja kantaa toimivan johdon tukemana yleisvastuun riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan asianmukaisesta toteuttamisesta hallituksen päätösten mukaisesti.

- Liike- ja tukitoiminnot

Kukin liike- ja tukitoiminto vastaa ensisijaisesti päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskien raportoinnista hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti, seuraa oman osa-alueensa kokonaisriskiprofiilia (toisen puolustuslinjan tuella) ja varmistaa

konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan dokumentaation mukaisen toiminnan osa-alueellaan.

- Aktuaaritoiminto

Vakuutusyhtiön vastuullinen vakuutusmatemaatikko vastaa aktuaaritoiminnosta ja siitä, että hinnoittelussa ja vakuutusteknisen vastuun laskennassa sovellettavat vakuutusmatemaattiset menetelmät ovat asianmukaiset. Vastuullinen vakuutusmatemaatikko määrittelee myös vakuutusteknisen vastuun tason. Aktuaaritoiminnolla on rooli paitsi ensimmäisen myös toisen puolustuslinjan toimijana. Aktuaaritoiminto osallistuu riskienhallintajärjestelmän tehokkaaseen täytäntöönpanoon, erityisesti riskienhallintamenetelmien luomiseen, mutta myös yrityksen oman riski- ja vakavaraisuusarvion toteuttamiseen.

- Riskienhallinta

Riskienhallinta-yksikkö ja Compliance ja operatiiviset riskit -yksikkö muodostavat yhdessä riskienhallintatoiminnon. Riskienhallintatoiminnolla on päävastuu toisen puolustuslinjan tehtävistä, ja se vastaa mm. riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tulkinnoista, kehittämisestä, suunnittelusta sekä ohjeista ja menettelytavoista. Toiminnon tehtävänä on ylläpitää kokonaisnäkemyksiä konserniyhtiöiden ja konsernin riskiprofilista ja raportoida siitä yhtiön johdolle. Toiminto myös tukee hallituksen ja toimitusjohtajan sekä liike- ja tukitoimintojen riskien- ja vakavaraisuuden hallintatyötä mm. osallistumalla riskienhallintajärjestelmän kehittämiseen ja arvioimalla sen toimivuutta sekä laatimalla analyysejä riskiasemaa koskevan päätöksenteon tueksi.

- Compliance

Toiseen puolustuslinjaan kuuluva Compliance ja operatiiviset riskit -yksikkö varmistaa, että toiminnassa noudatetaan sääntelyä, finanssialan itsesääntelyä sekä konsernin sisäisiä ohjeita ja että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja. Se myös tunnistaa ja arvioi säädosmuutosten vaikutuksia, säännösten noudattamisen laiminlyöntiin liittyviä riskejä sekä säännösten noudattamisessa mahdollisesti esiintyneiden puutteiden estämiseksi ja korjaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden riittävyyttä. Lisäksi yksikkö edistää säännösten noudattamista ennakkoavalla neuvonnalla sekä kehittää sisäisiä menettelytapoja, joilla säännösten noudattamista voidaan valvoa tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

- Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus tukee konsernia tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on seurata ja arvioida konsernin sisäisen valvonnan ja muun hallinnon riittävyyttä ja tehokkuutta mm. seuraavilla osa-alueilla:

- yhtiön strategian ja tavoitteiden saavuttaminen
- vakavaraisuuden hallintaprosessin kattavuus ja luotettavuus
- riskienhallinnan tehokkuus
- resurssien käytön taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- lakien ja määräysten sekä sisäisten toimintaperiaatteiden, suunnitelmien ja ohjeiden noudattaminen
- informaation oikeellisuus, riittävyys ja tarkoituksenmukaisuus
- omaisuuden turvaaminen.

Riskienhallinta-yksikkö ja Compliance ja operatiiviset riskit -yksikkö on integroitu Fennia-konsernin organisaatioon tavalla, joka varmistaa niiden toiminnan operatiivisen riippumattomuuden. Ne ovat vapaita sellaisista vaikutteista, jotka voisivat vaarantaa niiden tehtävien suorittamisen objektiivisesti, tasapuolisesti ja riippumattomasti. Sisäinen tarkastus puolestaan on sekä ensimmäisen että toisen puolustuslinjan toiminnoista riippumaton.

3 Riskienhallinta

Riskillä tarkoitetaan epävarmaa tapahtumaa ja sen seurausta, joka voi olla yritykselle uhka tai mahdollisuus.

Konsernin riskienhallinnan strategioiden ja prosessien kokonaisuus jaetaan seuraaviin osa-alueisiin:

1. Riskien tunnistaminen

Ensimmäisen puolustuslinjan liike- ja tukitoiminnot tunnistavat ja arvioivat toimintaa ja tavoitteita uhkaavat riskit sekä vuosisuunnittelun yhteydessä, että päivittäisessä operatiivisessa toiminnassa.

2. Riskien mittaaminen

Riskien mittaamisprosessissa arvioidaan mahdollisuuksien mukaan riskien vakavuutta sekä niiden välisiä riippuvuuksia. Riskien mittaamisen tavoitteena on luoda yhteismitalliset mittarit eri riskeille ja parantaa riskien vertailtavuutta. Riskien mittaaminen ja vertailu ovat välttämättömiä siksi, että niiden avulla voidaan kohdentaa riskienhallintatoimenpiteet toiminnan kannalta oleellisimpiin riskeihin. Riskien mittaamisessa sovelletaan lähtökohtaisesti ns. Value at Risk -perusteista menetelmää. Riskienhallintatoiminto koordinoi riskien vakavuuden ja riippuvuuksien mittaamista sekä mittaamisessa käytettäviä menetelmiä.

3. Riskien hallinta

Hallintaprosessissa riskit priorisoidaan ja suunnitellaan hallintatoimenpiteitä, joilla riskejä pyritään kontrolloimaan tai rajoittamaan. Ensimmäinen puolustuslinja riskien omistajana toteuttaa asianmukaisen riskien hallinnan ja suunnittelee hallintatoimenpiteet. Toinen puolustuslinja tukee, seuraa ja arvioi ensimmäisen puolustuslinjan suorittamaa hallintaa, mutta riippumattomuuden varmistamiseksi ei osallistu operatiivisten päätösten tekemiseen. Eri riskialueilla käytettävät hallintakeinot on kuvattu tarkemmin luvuissa 3.1–3.10.

4. Riskien seuranta

Konsernissa toteutetaan kvantitatiivista riskiseurantaa, joka koostuu erilaisista riski-indikaattoreista sekä kvalitatiivista riskiseurantaa, johon kuuluvat mm. suunniteltujen ja päätettyjen hallintatoimenpiteiden seuraaminen, arvioiminen ja mahdollinen testaaminen. Ensimmäinen puolustuslinja varmistaa, että riskien asianmukainen seuranta on olemassa ja että riskeistä saadaan niiden hallintaa varten riittävästi tietoa. Ensimmäinen puolustuslinja seuraa suunnittelemaansa ja päättämäänsä hallintatoimenpiteitä sekä arvioi niiden vaikutusta. Toinen puolustuslinja toteuttaa riippumatonta kvantitatiivista ja kvalitatiivista riskien seurantaa, jolla se tukee ensimmäisen puolustuslinjan riskienhallintatyötä.

5. Riskien raportointi

Riskien toteutumisesta ja niiden vaikutuksista sekä läheltä piti -tilanteista raportoidaan konsernissa sovitun ilmoittamisprosessin mukaisesti. Riskienhallinta- ja Compliance- ja operatiiviset riskit -yksiköt raportoivat riskeistä säännöllisesti asiaan kuuluville hallituksille.

Edellä kuvattuja riskienhallinnan strategioita ja prosesseja sovelletaan riskienhallinnan helpottamiseksi laaditun riskikartan kaikkiin riskialueisiin, joita ovat:

- vakuutusriskit
- rahoitusmarkkinariskit
- vastapuoliriskit
- operatiiviset riskit
- kvantitatiivisten menetelmien riskit
- keskittymäriskit
- likviditeettiriski
- strategiset riskit
- maineriski
- ryhmäriskit.

3.1 Vakuutusriskit

Vakuutusriskit liittyvät vakuutusyhtiön perusliiketoimintaan eli vakuuttamiseen.

Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan, myynnin ohjaukseen ja riskin hinnoitteluun, eli kyseessä on tappioriski siitä, että tulevista vakuutuskorvauksista aiheutuvat kustannukset (ml. liikekulut) ylittävät vakuutuksista saadut vakuutusmaksut. Vakuutusriskeihin sisältyvät myös suurvahinkoriskit (esimerkiksi katastrofiriski) ja jälleenvakuutussuojien asianmukaisuusriski.

Vakuutusriskeihin liittyy myös tappioriski, joka johtuu vakuutusteknisen vastuuvelan epäedullisesta arvomuutoksesta, eli varausriski. Varausriski liittyy vastuuvelan laskennassa tehtyjen oletusten epävarmuuteen ja arvioitujen korvausmäärien, liikekulujen ja näiden kassavirtojen epäedullisiin poikkeamiin toteutuneista kuluista.

Varausriskin vakuutusteknisiin riskitekijöihin luetaan mm. biometriset riskit (kuolleisuus-, pitkäikäisyys-, työkyvyttömyys- ja vastaavat riskit) ja erilaiset raukeamisriskit, kuten henkivakuutuksen takaisinostoriski.

Vakuutusteknistä vastuuelkaa koskevat myös eräät rahoitusmarkkinariskit, kuten inflaatio ja diskonttokorko.

Vakuutustoiminta perustuu vakuutusriskien ottamiseen, riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä ja riskien hallintaan. Vakuutusmaksuriskin hallinnan tärkeimmät keinot ovat asianmukainen riskien valinta (vastuunvalinta), hinnoittelu ja vakuutusehdot sekä jälleenvakuutussuojan hankkiminen.

Vastuunvalinnalla ohjeistetaan myyntiä ja varmistetaan vakuutustoiminnan kannattavuutta. Vastuunvalintaa hallitaan tutkimalla tilastollisesti aiempia vahinkotapauksia, jotka ovat myös perustana hinnoittelulle. Vastuunvalintaohjeissa määritellään, millaisia riskejä voidaan vakuuttaa ja miten suuria vakuutusmääriä sallitaan.

Vakuutusriskien hinnoittelussa pyritään riskivastaavuuteen asettamalla sitä korkeampi hinta mitä suurempi riski on kyseessä ja päinvastoin. Hinnoittelun lähtökohtana on tietovaraston oikeellisuus ja riittävyys sekä se, että vakuutettava kohde tunnetaan riittävän hyvin. Ainoastaan tältä pohjalta voidaan tehdä asianmukaiset riskianalyysit ja päättää riittävästä vakuutusmaksun tasosta.

Vakuutusehtojen merkitys vakuutusriskin rajoittamisessa on olennainen. Vakuutusehdoissa määritellään mm. vakuutussopimuksen kattavuus ja korvausten rajoitukset. Vakuutusriskin hallinnassa on tärkeää, että ei-toivotut riskit suljetaan pois tai rajoitetaan sopimusteitse toivotulle tasolle.

Vahinkovakuutuksessa eräistä vakuutuslajeista, kuten lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta ja liikennevakuutuksesta, on erityislainsäädäntöä, jossa on määritelty vakuutusturvan kattavuus, mikä estää vakuutusehtojen muuttamisen siltä osin. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa ja liikennevakuutuksessa on myös säädöksiä, jotka rajoittavat vakuutusyhtiön vastuuta. Eläkeläisten korvausten inflaatoriski ja sairaanhoitokuluihin liittyvät pitkäaikaiset korvausriskit on siirretty vakuutusalan yhteisesti kustannettaviksi ns. jakojärjestelmän kautta.

Vastuuelan laskennassa sovelletaan erilaisia kvantitatiivisia menetelmiä, jotka ovat varausriskin hallinnassa keskeisessä asemassa. Menetelmien lisäksi käytettävien tietojen riittävyys ja laatu sekä niiden hallinta vaikuttavat olennaisesti varausriskin luonteeseen.

Henkivakuutuksessa lainsäädäntö rajoittaa henkivakuutusyhtiön oikeutta korottaa vakuutusmaksuja tai muuttaa sopimusehtoja. Tällöin sopimusten pituus vaikuttaa varausriskin ns. biometristen riskien tasoon. Mikäli tehdyt oletukset osoittautuvat riittämättömiksi eivätkä vakuutusmaksut ole muutettavissa, on vastuuelkaa täydennettävä odotettavissa olevaa tappiota vastaavalla määrällä.

Suurilta vahingoilta ja vahinkotapahtumilta suojaudutaan ja niitä hallitaan ottamalla jälleenvakuutuksia. Suurvahinkoriskien hallinnassa on tärkeää, että menevän jälleenvakuutuksen rakenne ja omalle vastuulle jäävä osa riskeistä/vahingoista mitoitetaan vakavaraisuuteen ja vakuutusvelvoitteisiin nähden sopivaksi, jotta tehokas riskinsiirto toteutuu.

Jälleenvakuutuksen käyttöön liittyy liitännäisriskejä, kuten jälleenvakuutuksen saatavuus-, hinta- ja vastapuoliriski. Jälleenvakuutusriskiä ja siihen liittyvää vastapuoliriskiä pienennetään vahinkovakuutustoiminnassa siten, että jälleenvakuuttajaksi hyväksytään vain riittävän vakavaraisuusluokituksen omaava yhtiö. Lisäksi asetetaan rajoituksia sille, kuinka suuria osuuksia yksittäisellä jälleenvakuuttajalla voi jälleenvakuutusohjelmassa olla. Henkivakuutustoiminnassa menevän jälleenvakuutuksen käyttö on vähäistä ja keskittyy sen takia muutamiin vastapuoliin.

Määrällisiä tietoja Fennian tilinpäätöksen vastuuvelan riskimuuttujista

Muutoksen vaikutus vastuuvelkaan ilman tasoitusmäärää

Inflaatoriski	Kasvaa 1 %	+ 18 milj. euroa
Kuolevuus	Keski-ikä pidentyy 1 v.	+32 milj. euroa

3.2 Rahoitusmarkkinariskit

Rahoitusmarkkinariskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu suoraan tai välillisesti rahoitusmarkkinoiden muuttujien, kuten korkojen, osakkeiden, kiinteistöjen, valuuttakurssien ja korkomarginaalien, arvojen tason ja volatiliiteetin heilahteluista.

Sijoitustoiminta ja tasehallinta ovat rahoitusmarkkinariskien hallinnassa erityisasemassa. Merkittävimmät riskit liittyvät sijoitusten arvojen alenemiseen ja sijoitusten yhteensopimattomuuteen vakuutusteknisen vastuuvelan luonteen kanssa (ns. ALM-riski).

Tasehallintastrategia pohjautuu seuraaviin periaatteisiin:

- toimintaa ohjaa markkinaehtoisen oman pääoman tuotto
- kaikkia taseen riskejä ja niiden kantamisesta saatavaa tuottoa seurataan aktiivisesti
- vakuutettujen edut ja toiminnan jatkuvuus pyritään turvaamaan korkealla todennäköisyydellä.

Tavoitteiden saavuttamiseksi sijoitusomaisuus on jaettu kolmeen pääosaan:

- Suojaussalkku

Suojaussalkulla suojataan markkinaehtoisen vakuutusteknisen vastuuvelan markkinariskit (pääosin korkoriski) tietyille vaihteluväleille ja tavoitellaan maltillista lisätuottoa aktiivisella luottoriskin valinnalla ja taktisella korkonäkemyksellä. Suojaussalkun antama tasesuoja mahdollistaa riskinoton sijoitussalkussa.

Suojaussalkun varat sijoitetaan pääosin korkeasti luokiteltuihin lyhyisiin yrityslainoihin, rahamarkkinainstrumentteihin ja koronvaihtosopimuksiin. Suojaussalkkuun luetaan lisäksi mukaan konsernin kassanhallinta.

- Sijoitussalkku

Sijoitussalkussa on kaikki muu sijoitusvarallisuus, jota ei ole kohdistettu suojaus- tai strategiseen salkkuun. Sijoitussalkun tavoitteena on tarjota hyvä tuotto-riskisuhde ja pitkän aikavälin tuottotaso. Sijoitussalkku jakautuu edelleen likvidiin ja epälikvidiin osaan. Likvidin sijoitussalkun varat kohdistuvat pääosin osake- ja korkomarkkinoille. Sijoitussalkun likvidiin osaan asetetaan kullekin omaisuuslajille neutraali tavoitepaino salkussa ja omaisuuslajin tuottokehitystä kuvaava vertailuindeksi. Neutraali allokaatio määrätään vuosittain ALM-suunnitelmassa perustuen tuotto- ja riskinäkemykseen tulevalle vuodelle sekä yhtiön riskinottokykyyn ja -haluun.

Epälikvidi osa sijoitussalkusta kohdistuu pääosin kiinteistöihin ja listaamattomiin osake- ja korkosijoituksiin. Epälikvidin osan tarkoituksena on tuoda absoluuttista tuottoa ja tehostaa ylijäämän tuotto-riskisuhdetta.

- Strateginen salkku

Strategisissa sijoituksissa tavoitteena on lisäksi jokin muu tekijä kuin sijoitustuotto. Näitä ovat esimerkiksi omistukset kumppani- ja asiakasyrityksissä, asiakas- ja henkilökuntalainat sekä tytäryhtiöomistukset.

Rahoitusmarkkinariskien merkittävimmät hallintakeinot ovat asianmukainen sijoitusinstrumenttien valinta, sijoitusten hajauttaminen ja riskien rajoittaminen. Riskien rajoittamisessa voidaan käyttää myös johdannaissovimuksia.

Rahoitusmarkkinariskien hallinnan lähtökohtana on, että varat sijoitetaan sellaiseen omaisuuteen ja sellaisiin välineisiin, joiden riskit voidaan tunnistaa, mitata, hallita, seurata ja raportoida. Lisäksi uusiin omaisuuseriin ja sijoitusvälineisiin kohdistetaan ennen niiden hankkimista toimenpiteitä, joilla varmistetaan uusien omaisuuserien tai sijoitusvälineiden hallittavuus ja sopivuus liiketoimintaan sekä riskienhallintaan.

Sijoitusten riittävällä hajauttamisella tavoitellaan optimaalista hajautushyötyä, riskikorjattua tuottoa ja varojen ja velkojen yhteensopivuutta.

Keskeinen rahoitusmarkkinariskien hallintamenetelmä on riskien rajoittaminen vakavaraisuuden näkökulmasta. Allokaatiorajoitteilla varmistetaan, että sijoitusomaisuus on riittävästi hajautettu eri omaisuusluokkiin. Lisäksi määritellään yksityiskohtaisempia rajoitteita, joilla varmistetaan, että myös omaisuuslajien sisällä hajautus on riittävä.

Määrällisiä tietoja Fennian sijoitussalkun riskimuuttujista

Muutoksen vaikutus varoihin

Korkosijoitukset	Korkotaso +1 %-yksikköä	-106 milj. euroa
Osakesijoitukset	Arvonmuutos -20 %	-57 milj. euroa
Kiinteistösijoitukset	Arvonmuutos -10 %	-41 milj. euroa

Määrällisiä tietoja Henki-Fennian sijoitussalkun riskimuuttujista

Muutoksen vaikutus varoihin

Korkosijoitukset	Korkotaso +1 %-yksikköä	-68 milj. euroa
Osakesijoitukset	Arvonmuutos -20 %	-9 milj. euroa
Kiinteistösijoitukset	Arvonmuutos -10 %	-9 milj. euroa

3.3 Vastapuoliriskit

Vastapuoliriskissä huomioidaan mahdolliset tappiot, jotka johtuvat vakuutusyhtiön vastapuolten odottamattomasta maksukyvyttömyydestä.

Samoin kuin rahoitusmarkkinariskien hallinnassa, vastapuoliriskien hallinnan lähtökohtana on, että vastapuolet ja niihin liittyvät riskit voidaan tunnistaa, mitata, hallita, seurata ja raportoida.

Vastapuoliriskiä aiheutuu lähinnä (korkomarginaaliriski käsitellään rahoitusmarkkinariskinä):

- johdannaissopimusten vastapuolista, jolloin ainoastaan sopimusten mahdollinen positiivinen markkina-arvo on alttiina riskille
- maksamattomista jälleenvakuutussaamisista ja jälleenvakuuttajien osuudesta korvausvastuusta
- vakuutusasiakkailta olevista saamisista
- asiakasrahoituksesta.

Johdannaissopimusten vastapuoliriskin hallinnassa vastapuoliriskiä arvioidaan ennen kuin johdannaisvastapuolen kanssa tehdään sopimuksia. Liikkeeseenlaskijoiden ja vastapuolten luottokelpoisuuden arvioinnissa käytetään tukena pääasiassa luottoluokituslaitosten antamia luokituksia. Vastapuoliriskin rajoittamiseksi on luottokelpoisuudelle asetettu vähimmäistaso ja rajat vastuun enimmäismäärälle vastapuolta kohden.

Jälleenvakuutustoiminnan vastapuoliriskin hallinnassa on vastapuoliriskin rajaamiseksi asetettu vaatimukset muun muassa jälleenvakuuttajien luottokelpoisuusluokille ja vastuun enimmäismäärälle jälleenvakuuttajaa kohden. Samoin kuin johdannaissopimusten vastapuoliriskin osalta, luottoluokituslaitosten luokituksia käytetään jälleenvakuuttajien luottokelpoisuuden arvioinnin tukena.

Vastapuoliriskiä syntyy myös vakuutusasiakkailta olevista saamisista. Asiakkaiden vakuutusmaksusaamisista syntyvä vastapuoliriski on yleensä pieni, koska maksun saamatta jääminen johtaa vakuutusturvan peruuttamiseen tai pienentymiseen.

Asiakasrahoituksen vastapuoliriskin hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakas- ja muista vastuista syntyvien vastapuoliriskien negatiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Keskeisessä asemassa näiden vastapuoliriskien hallinnassa on luottoprosessi. Luottoprosessin hallinnassa on tärkeää vastapuolten luotettavuuden varmistaminen arvioimalla riskit ja luokittelemalla sitten vastapuoli sisäisesti kehitetyn mallin mukaisesti. Asiakasrahoituksen vastapuoliriskejä vähennetään määrittelemällä asiakaskohtaiset vakuus- ja kovenanttiehdot.

3.4 Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan Fennia-konsernissa riskiä, joka aiheutuu:

- riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista
- henkilöstöstä
- järjestelmistä
- ulkoisista tekijöistä.

Oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Strategisista päätöksistä johtuvat riskit on rajattu operatiivisten riskien ulkopuolelle.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena Fenniassa on

- kustannustehokkaalla tavalla pienentää riskien toteutumisen todennäköisyyttä sekä toteutuvien riskien seurauksia, eli vähentää riskeistä koituvia tappioita
- tukea liike- ja tukitoimintoja niille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa
- osaltaan varmistaa, että konsernin toiminta täyttää viranomaisten ja lainsäädännön sille asettamat vaatimukset.

Operatiivisten riskien hallinta on osa liike- ja tukitoimintojen johtamista. Huolellisesti toteutettuna operatiivisten riskien hallinta tukee toiminnan kehittämistä ja resurssien sekä kehityspanosten kohdentamista.

Operatiivisten riskien hallinnan perustana on operatiivisten riskien tunnistaminen ja niitä koskevan tiedon kerääminen eri lähteistä, joita ovat mm. liike- ja tukitoimintojen säännölliset riskikartoitukset, sisäiset tapahtuma- ja tappiotiedot sekä sisäisen tarkastuksen suorittamat tarkastukset. Kerättyä tietoa käytetään myöhemmissä prosessin vaiheissa riskien arviointiin ja analyysien tekemiseen konsernin tai sen osien riskiasemasta.

Eri tietolähteistä koottujen tietojen perusteella Compliance ja operatiiviset riskit -yksikkö muodostaa kokonaisnäemyksen konserniyhtiöiden ja konsernin operatiivisista riskeistä huomioimalla myös riskien väliset riippuvuudet. Compliance ja operatiiviset riskit -yksikkö seuraa koko konsernin riskiprofiilia ja raportoi siitä toimivalle johdolle ja hallituksille.

Fennia-konsernissa operatiiviset riskit jaetaan seuraaviin riskiluokkiin:

- ohjeiden vastainen toiminta ja väärinkäytökset
- henkilöstöön ja osaamiseen liittyvät riskit
- oikeudelliset riskit • tieto-, tietoliikenne- ja viestintäjärjestelmiin liittyvät riskit
- myyntiin ja asiakkuuksiin liittyvät riskit
- tuotteisiin ja palveluihin liittyvät riskit
- prosesseihin liittyvät riskit
- ulkopuolisten toiminnasta johtuvat riskit.

Keskeisille liike- ja tukitoiminnoille on laadittu valmius- ja jatkuvuussuunnitelmat, jotka tukevat epätodennäköisten mutta vakavien häiriöiden hallintaa ja niistä toipumista.

3.5 Kvantitatiivisten menetelmien riskit

Kvantitatiivisella menetelmällä tarkoitetaan numeeristen arvioiden luomista soveltamalla tilastollisia, taloustieteellisiä, rahoitus- tai muita matemaattisia teorioita ja menetelmiä. Kvantitatiiviseksi menetelmäksi luetaan myös menetelmä, jolla tavoitellaan numeerista lopputulosta ja joka perustuu osittain tai kokonaan subjektiiviseen asiantuntijaharkintaan.

Kvantitatiivinen menetelmä voi olla virheellinen ja/tai harhaanjohtava ja johtaa epäluotettavaan raportointiin sekä vääriin johtopäätöksiin ja siten vääriin johdon toimenpiteisiin.

Kvantitatiivisten menetelmien riskit kuuluvat operatiivisiin riskeihin, mutta niiden erityisluonteen ja tärkeyden takia sekä niiden käsittelyn helpottamiseksi niiden riskit tunnistetaan, mitataan, hallitaan, seurataan ja raportoidaan omana riskialueenaan.

Kvantitatiivisten menetelmien riskien hallinnassa keskitytään riskeihin, jotka liittyvät:

- matemaattiseen teoriaan
- tietojen laatuun
- estimointiin ja parametrisointiin
- dokumentaatioon
- validointiin
- henkilöstöön
- tietojärjestelmiin
- prosesseihin.

Ohjaavana periaatteena kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinnassa on menetelmien ja prosessien tehokas kyseenalaistaminen. Tämä tarkoittaa, että riippumaton ja asiantunteva taho, riskienhallintatoiminto tai ulkopuolinen asiantuntija arvioi menetelmiä ja prosesseja kriittisesti.

Kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinta perustuu siihen, että kunkin menetelmän rakenne, matemaattinen teoria ja loogisuus on dokumentoitu hyvin ja että menetelmä on mahdollisimman hyvin tuettavissa tieteellisillä tutkimuksilla ja/tai

vakuutusalan parhailla käytännöillä. Jotta voidaan tunnistaa menetelmän vahvuudet ja heikkoudet, on tärkeää, että matemaattiset yksinkertaistukset, numeeriset menetelmät, approksimaatiot ja subjektiivisen asiantuntijaharkinnan käyttö selvitetään ja dokumentoidaan riittävän tarkasti. Menetelmän omistajan ja kehittäjien tulee varmistaa, että menetelmän eri osat alueet toimivat toivotulla tavalla, ovat sopivia tarkoitettuun käyttöön ja että menetelmä on matemaattisesti oikein ja estimoidut parametrit tilastollisesti luotettavia.

Tietojen laadun hallinta on yhtä tärkeää kuin menetelmän rakenteen, teorian ja loogisuuden hallinta. Luotettavuus voidaan saavuttaa ainoastaan laadukkailla tiedoilla.

Kvantitatiivisen menetelmän validointi kattaa prosessit ja toimintatavat, joiden avulla pyritään todentamaan, että menetelmä on asianmukainen ja luotettava sekä toimii toivotulla tavalla. Validoinnin avulla tunnistetaan menetelmän mahdollisia heikkouksia ja rajoituksia sekä käyttöön liittyviä ongelmia ja voidaan arvioida ja hallita niiden vaikutuksia.

3.6 Keskittymäriskit

Keskittymäriskeillä tarkoitetaan kaikenlaisia riskikeskittymiä, joihin liittyvät tappiot voivat olla niin suuria, että ne vaarantavat vakuutusyhtiön vakavaraisuuden tai taloudellisen aseman. Keskittymäriskiä syntyy useimmiten sijoitustoiminnassa, mutta sitä voi syntyä myös vakuutustoiminnassa sekä kummankin toiminnan yhteisvaikutuksesta.

Sijoitustoiminnan, rahoitusmarkkina- ja vastapuoliriskien hallinta perustuu hajauttamiseen, jolloin merkittäviä keskittymäriskejä ei lähtökohtaisesti synny. Poikkeuksen tekevät ns. strategiset omistukset, joista voi syntyä hyvin merkittäviä keskittymäriskejä. Strategisina omistuksina käsitellään omistuksia konserniin kuuluvissa tytäryhtiöissä.

Vakuutustoiminta perustuu riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä siten, että yksittäisen omalla vastuulla olevan vakuutuskohteen vaikutuksia voidaan rajoittaa. Tätä riskiä hallitaan mm. vastuunvalintaohjeilla ja jälleenvakuutuksella.

Erityisesti sijoitustoiminnan asiakasrahoituksessa sijoitus- ja vakuutustoimintaa arvioidaan kokonaisvaltaisesti ennen luoton myöntämistä, jotta yhteisriskikeskittymät saadaan arvioiduiksi.

3.7 Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että tulevia maksuvelvoitteita ei kyetä toteuttamaan tai että ne voidaan toteuttaa ainoastaan erityistoimenpiteillä.

Likviditeettiriski jaetaan lyhyen ja pitkän aikavälin riskiin. Lyhyen aikavälin likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät alle neljän kuukauden pituisiin varojen ja velkojen kassavirtoihin (ns. kassanhallinnan riskit). Pitkän aikavälin likviditeettiriskillä tarkoitetaan varojen ja velkojen kassavirtojen yhteensopivuusriskiä useita vuosia, jopa vuosikymmeniä eteenpäin.

Lyhyen aikavälin likviditeettiriskiä hallitaan ylläpitämällä riittävää likviditeettireserviä sekä maksuvalmiuden suunnittelulla. Likviditeettireserviä hallitaan mm. seuraavilla periaatteilla:

- rahamarkkinasijoituksille asetetaan vähimmäisallokaatio
- osake- ja korkosijoituksilta edellytetään rahaksi muutettavuutta
- rahamarkkinasijoitukset hajautetaan, ja niille asetetaan vastapuolilimiittejä
- koko sijoitussalkun epälikvidien sijoitusten määrää rajoitetaan
- merkittäviin jälleenvakuutus sopimuksiin liitetään tarpeen mukaan likviditeettiehtoja.

Maksuvalmiuden suunnittelussa luodaan päiväkohtaisia ennusteita ulosmenevistä maksusuorituksista seuraaville neljälle kuukaudelle. Lyhyen aikavälin likviditeettiriskin hallinnan tavoite on, että muita sijoituksia kuin rahamarkkinasijoituksia ei jouduta realisoimaan ja että varainhoitajien lyhyen aikavälin likviditeettireserviä tai sijoituksia ei jouduta käyttämään tai realisoimaan.

Pitkän aikavälin likviditeettiriskiä seurataan ja se raportoidaan omana riskinään, mutta sitä ei hallita erillisenä riskinä vaan osana korkoriskin hallintaa.

3.8 Strategiset riskit

Strategisilla riskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät vakuutusyhtiön strategiaan ja johtuvat vääristä liiketoimintapäätöksistä,

liiketoimintapäätösten väärästä tai epäonnistuneesta toteutuksesta tai kyvyttömyydestä sopeuttaa liiketoiminta muuttuviin olosuhteisiin tai tavoiteltavan tulevan tilan mukaiseksi.

Strategialla tarkoitetaan joukkoa pitkän aikavälin suunnitelmia ja toimenpiteitä, joiden avulla vakuutusyhtiö siirtyy nykytilasta toivottuun tulevaan tilaan.

Strategisilla riskeillä on monta eri ulottuvuutta, ja ne on jaettu seuraaviin ryhmiin:

- strategiset makroriskit, jotka liittyvät esimerkiksi väestön, sosiaaliturvan ja kulttuurin trendimuutoksiin, sääntelyn, viranomaisvalvonnan ja politiikan muutoksiin tai ilmaston ja geopolitiikan trendimuutoksiin
- toimialakohtaiset strategiset riskit, jotka liittyvät muutoksiin vakuutus- tai finanssialan kilpailussa ja vakuutuksenottajien tai sijoittajien kysynnässä
- sisäiseen toimintaan liittyvät strategiset riskit, jotka voivat olla esimerkiksi laajentumiseen tai sisäiseen kehittämiseen liittyviä riskejä tai lisäpääomituksen saatavuusriskejä.

Strategisten riskien hallinnan lähtökohtana on tunnistaa konsernin ja kunkin konserniyhtiön strategiset riskit ja havainnoida erilaisia heikkoja signaaleja sekä arvioida, millä tavoin erilaiset tapahtumat, trendit ja skenaariot vaikuttavat liiketoiminnan kestävyYTEEN ja vakavaraisuusaseman kehitykseen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

3.9 Maineriski

Maineriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että Fennia-konsernin tai konserniin kuuluvan yksittäisen yhtiön julkinen kuva vahingoittuu. Maineriskiä voi aiheutua myös yhteistyökumppaneiden toiminnasta, jos niiden arvot ja/tai toimintaperiaatteet poikkeavat Fennia-konsernin vastaavista.

Maineriski on yleensä seuraus muista toteutuneista riskeistä tai tapahtumista, esimerkiksi operatiivisten riskien toteutumisesta.

Maineriskin hallinnan lähtökohtana on tunnistaa, mitkä mahdolliset tapahtumat voivat vaikuttaa negatiivisesti konsernin tai konserniyhtiön maineeseen. Maineriskin luonne poikkeaa muiden riskien luonteesta siten, että riskitapahtumat voivat perustua todellisiin tapahtumiin tai osittain tai kokonaan vaila todellisuuspohjaa oleviin tapahtumiin (esimerkiksi perätön huhu). Maineriskit ovat usein ennaltaehkäistävissä, tai tapahtumien vaikutusta voidaan yleensä vähentää.

Maineriskin hallinta perustuu siihen, että liiketoiminta ja sen rajoitukset tunnetaan ja ymmärretään kokonaisvaltaisesti. Maineriskiä ei voida hallita omana riskialueenaan, vaan lähinnä operatiivisten riskien hallinnan laajenuksena. Kun maineriskiin vaikuttavat riskit on tunnistettu, voidaan organisaation sisällä toteuttaa erilaisia riskienhallintatoimenpiteitä. Onnistunut maineriskin hallinta perustuu osaltaan selkeään ja harkittuun ulkoiseen viestintään.

Maineriskin hallintaan liittyy myös lakien, säännösten ja määräysten noudattaminen sekä toimiminen viranomaisten edellyttämällä tavalla. Vakuutusyhtiön julkinen kuva ja luotettavuus voivat kärsiä, jos lakeja, säännöksiä, määräyksiä ja viranomaisten asettamia vaatimuksia ei noudateta.

3.10 Ryhmäriskit

Ryhmäriskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka johtuvat siitä, että Fennia ja sen tytäryhtiöt harjoittavat liiketoimintaa konsernimuodossa. Ryhmäriskit voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin:

- transaktioriskit
- tartuntariskit
- eturistiriitariskit
- keskittymäriskit
- hallintoon liittyvät riskit.

Transaktioriskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät ryhmänsisäisiin transaktioihin, esimerkiksi asianmukaiseen hinnoitteluun.

Tartuntariskeihin luetaan tilanteet, joissa yhden yhtiön ongelmat tai ottamat riskit tarttuvat joihinkin konsernin muihin yhtiöihin tai koko konserniin. Tähän ryhmään luetaan myös moraalikatoon liittyvät riskit ("moral-hazard"-riskit), joilla tarkoitetaan tilanteita, joissa yhden yhtiön tahallisesti ja epämoraalisesti ottama riski ja siitä syntyvä tappio siirtyvät emoyhtiön tai muiden yhtiöiden joko osittain tai kokonaan kannettaviksi.

Eturistiriitariskejä syntyy, kun joidenkin konserniyhtiöiden tai koko konsernin intressit ovat keskenään ristiriidassa.

Keskittymäriskejä syntyy, jos yksittäisestä vastapuolesta tulee konsernitasolla liian merkittävä, vaikka riski olisikin sallituissa rajoissa yksittäisten yhtiöiden osalta.

Hallintoon liittyvät riskit johtuvat siitä, että osa toiminnoista on järjestetty konsernitasolla ja osa toiminnoista yksittäisen yhtiön tasolla. Yhtiöiden hallintojärjestelmien eroista voi syntyä koordinoitthaasteita ja lisäriskejä.

Ryhmäriskien hallinta perustuu selkeään konsernirakenteeseen. Monimutkaisissa omistuskuvioissa ryhmäriskin merkitys kasvaa. Lisäksi asianmukainen ryhmäriskin hallinta perustuu siihen, että liiketoimintaa suunnitellaan ja seurataan sekä yksittäisten yhtiöiden että konsernin tasolla. Ainoastaan siten voidaan varmistaa ja seurata ryhmätavoitteiden kehitystä ja niiden saavuttamista.

Ryhmäriskien hallinta perustuu myös siihen, että koko konsernin sisäisen valvonnan järjestelmä, erityisesti riskienhallintajärjestelmä ja säännösten noudattamisen valvonta sekä niihin liittyvät ilmoitusmenettelyt, on määritelty ja toteutettu johdonmukaisesti ja läpinäkyvästi. Eri tahojen roolien ja vastuiden tulee myös konserninäkökulmasta olla selkeitä ja määriteltyjä.

4 Vakavaraisuuden hallinta

Riskinkantokyvyllä tarkoitetaan omaa varallisuutta, joka on käytettävissä tappioiden kattamiseen. Riskinottohalukkuudella tarkoitetaan sitä, kuinka paljon riskiä ollaan halukkaita ottamaan liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseksi eli kuinka paljon omasta varallisuudesta ollaan valmiita sitomaan riskinottoon. Riskinsietokyvyllä tarkoitetaan sitä, kuinka paljon oma varallisuus saa heilahdella liiketoimintatavoitteisiin pyrittäessä.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena konsernissa on tukea liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista ja liiketoiminnan jatkuvuutta. Tämä toteutetaan varmistamalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn, riskinottohalukkuuteen ja riskinsietokykyyn, sekä luomalla edellytykset häiriöttömään toimintaan myös odottamattomien tappioiden varalta tunnistamalla ne uhkatekijät ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat liiketoimintastrategian ja muiden tavoitteiden toteutumiseen.

Yleistä riskinottohalukkuutta ja riskinsietokykyä hallitaan asettamalla merkittävimmille riskeille ja yhdistetyille riskeille mittareita ja tavoiterajoja. Asetettujen riskikohtaisten rajoitusten on tehokkaasti rajoitettava riskiprofiilia siten, että vakavaraisuus ja riskinotto pysyvät hallinnassa ja sallituissa rajoissa.

■ Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Fennia Keskinäinen Vakuutusyhtiön voitonjakokelpoiset varat olivat 318 880 508,74 euroa. Yhtiön tilikauden voitto oli 73 074 924,60 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden voitto siirretään varmuusrahastoon.

Helsingissä 12. päivänä maaliskuuta 2020

Mikael Ahlbäck

Matti Pörhö

Anni Ronkainen

Risto Tornivaara

Eva Liljeblom

Jyrki Mäkynen

Tomi Yli-Kyyny

Paul Stucki

Henry Backlund

Antti Kuljukka
toimitusjohtaja

Tilintarkastajien kertomus

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian (y-tunnus 0196826-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa *Tilintarkastajan palkkiot*. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyysien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyysien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arviomme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta. Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

MERKITTÄVIMMÄT ARVIOIDUT OLENNAISEN
VIRHEELLISYYDEN RISKIT

KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN RISKIEN JOHDOSTA

Sijoitusomaisuuden arvostus (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 13–15 ja sijoituksia koskevat liitetiedot s. 43–44, 48–51 ja 53–64)

Konsernin sijoitusomaisuus, sisältäen sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset, muodostaa taseen varoista merkittävimmän erän.

Sijoitukset arvostetaan pääsääntöisesti hankintamenoon tai kuten kiinteistöt, suunnitelman mukaisin poistoin vähennettyyn arvoon tai edellä mainittuja alempaan käypään arvoon. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon. Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään lisäksi sijoitusten käyvät arvot ja sijoitusten nettotuotto käyvin arvoin.

Omaisuuksien käyvät arvot perustuvat joko markkinanoteerauksiin tai käypien arvojen yleisten periaatteiden mukaisesti määritettyihin arvioihin. Niiden omaisuusarvojen osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista, käyvän arvon määrittämiseen voi liittyä harkinnanvaraisuutta. Tällaisia sijoituksia ovat esimerkiksi noteeraamattomat pääoma- ja kiinteistösijoitukset.

Olemme arvioineet sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.

Olemme testanneet arvopapereiden, johdannaisten ja kiinteistöomaisuuden kirjaamiseen ja arvostusprosessiin liittyviä sisäisiä kontroleja.

Olemme verranneet sijoitusomaisuuden arvostuksessa käytettyjä arvoja ulkopuolisiin hintanoteerauksiin ja muiden sovellettujen arvostusmenetelmien antamiin tuloksiin sekä arvioineet yhtiön omien arvostusmenettelyjen asianmukaisuutta.

Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Vastuuvelan laskenta (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 15–18 ja 69)

Vakuutusyhtiölain 9 luvun mukainen vakuutustekninen vastuuvelka on emoyhtiön ja konsernin taseen vastattavien merkittävin erä.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian vastuuvelan merkittävin riski on korvausvastuun riittävyys. Eläkeluottoisten vahinkojen korvausvastuun laskennassa käytettävän diskonttokoron määrittäminen ja vahinkotapahtumien arviointi on tehtävä turvaavasti. Eläkevastuiden diskonttaamisessa käytetty korko alennettiin tilikaudella 1,5 prosentista nolnaan prosenttiin. Diskonttokoron lasku yhdessä laskentaprosessiin tehtyjen muutosten kanssa kasvatti korvausvastuuta 228 miljoonalla eurolla.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia muutti tasoitusmäärän laskuperusteita tilikauden 2019 aikana. Tasoitusmäärä pieneni laskuperustemuutosten johdosta 259 miljoonalla eurolla.

Tytärtyhtiö Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian omalla riskillä on takuukorkoisia eläke- ja säästöhenkivakuutuksia, joille on luvattu laskuperustekorko. Luvattuun laskuperuste korkoon liittyy sijoitustuottojen riski. Vastuuvelkaa laskettaessa käytettävä korko on valittava turvaavasti. Vastuuvelkaan on tehtävä sellainen johdon harkintaa edellyttävä korkotäydennys, että tulevista velvoitteista voidaan vastata riittävässä varmuudella.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia ja Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia ottivat vuoden 2019 alussa käyttöön uuden tasehallintamallin, jonka mukaisesti yhtiöt käyttävät korkojohdannaisia markkinaehtoisesta vastuuvelan korkoriskin

Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt Fennian ja Henki-Fennian vakuutusteknisen vastuuvelan kirjaamiseen ja laskentaan sisältyvien periaatteiden arviointia.

Olemme arvioineet vastuuvelan laskentaprosessia ja testanneet laskennan sisäisen kontrolliympäristön toimivuutta ottaen tarkastuksessa huomioon Fennia Vahinkovakuutus Oy:n sulautumisen vaikutukset vastuuvelan laskentaprosesseihin.

Vakuutusmatemaatikkomme on osallistunut tarkastukseen ja arvioinut käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta muun muassa tarkastamalla käytettyjä laskuperusteita ja arvioimalla laskentamallien asianmukaisuutta vastuuvelan riittävyyden varmentamiseksi.

Olemme arvioineet tilikaudella toteutetun diskonttokoron alentamisen perusteita ja kirjanpidollista käsittelyä.

Uuden tasehallintamallin käyttöönotossa olemme käyneet läpi päätettyjen riskienhallintaperiaatteiden noudattamista ja testanneet markkinaehtoisesta vastuuvelan ja sitä suojaavien johdannaisten raportointiprosessia varmentavia sisäisiä kontroleja. Olemme myös arvioineet korkojohdannaisten kirjanpidon suojauslaskennan asianmukaisuutta ja verranneet johdannaisten arvostusta markkinoiden hintanoteerauksiin.

Lisäksi olemme käyneet läpi vastuuvelan kirjanpidollisen käsittelyn oikeellisuutta ja arvioineet vastuuvelkaa koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

suojaamiseen. Korkosuojausten tavoitteena on pienentää markkinakorkojen muutoksen epäsuotuisaa vaikutusta yhtiön markkinaehtoiseen tulokseen ja vakavaraisuusasemaan. Näitä korkojohdannaisia käsitellään kirjanpidollisesti suojaavina.

Vastuuvelan tasearvon ja muutosten tulosvaikutuksen merkittävyyden sekä vastuuvelan laskentaan liittyvien johdon harkintaa sisältävien oletusten ja monimutkaisten vakuutusmatemaattisten laskentamallien johdosta vastuuvelka on arvioitu tilintarkastuksessa eräksi, johon sisältyy olennaisen virheellisuuden riski.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

— Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

— Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

— Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

— Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomukssamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

— Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja

sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

— Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitalinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana tilikaudesta 2007 alkaen yhtäjaksoisesti 13 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsinki 12. maaliskuuta 2020
KPMG Oy Ab

Petri Kettunen
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 2019 tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen. Hallintoneuvostolla ei ole niiden johdosta huomauttamista.

Hallintoneuvosto esittää Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian vuoden 2020 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahvistettaisiin ja hallituksen ehdotus vuosituloksen käyttämisestä hyväksyttäisiin.

Helsingissä maaliskuun 18. päivänä 2020

Hallintoneuvoston puolesta

Janne Ylinen
hallintoneuvoston puheenjohtaja

Hallintoneuvosto

Puheenjohtaja

Janne Ylinen

toimitusjohtaja
Kokkolan Halpa-Halli Oy
Kokkola

Varapuheenjohtajat

Marianne Kaasalainen

toimitusjohtaja
Oy Patrol Trading AB
Espoo

Jäsenet

Michael Cedercreutz

toimitusjohtaja
Oy Victor Ek Ab
Helsinki

Risto Finne

hallituksen puheenjohtaja
Kuopion Konepaja Oy
Kuopio

Virve Groning

toimitusjohtaja
UFF
Rajamäki

Jarmo Halonen

toimitusjohtaja
Elecster Oyj
Toijala

Jukka Hyryläinen

toimitusjohtaja
Katko Oy
Vantaa

Ilkka Jalonen

puheenjohtaja
Ilja Consulting Oy
Espoo

Juha Järvi

toimitusjohtaja
Ka-Mu Oy
Karstula

Pia Kauma

KTM, kansanedustaja
Espoo

Hannu Kekäläinen

hallituksen puheenjohtaja
Check Point Finland Oy
Piikkiö

Jaana Kokko
toimitusjohtaja
Oulun Autokuljetus Oy
Oulu

Petteri Kolin
toimitusjohtaja
Design Forum
Espoo

Jaana Kotro
toimitusjohtaja
Teknopower Oy
Turku

Perttu Kouvalainen
toimitusjohtaja
Mainostoimisti Fabrik Oy
Joensuu

Pekka Kuivalainen
toimitusjohtaja
Pisla Oy
Viitasaari

Matti Kurttio
hallituksen puheenjohtaja
Tormets Oy
Tornio

Mari Laaksonen
toimitusjohtaja
CleanMarin Oy
Helsinki

Maunu Lehtimäki
toimitusjohtaja
Evli Pankki Oyj
Helsinki

Markus Lindblom
toimitusjohtaja
RTV-Yhtymä Oy
Riihimäki

Heli Lindqvist
toimitusjohtaja
Lukkotalo - Lukko ja Kone Oy
Espoo

Hannu Löytönen
teollisuusneuvos
toimitusjohtaja
Betset Oy
Kyyjärvi

Tauno Maksniemi
Senior partner, CEO
Broadview Oy Ltd

Helsinki

Jouko Manninen

kaupunginjohtaja
Kuusamon kaupunki
Kuusamo

Mikko Markkanen

toimitusjohtaja
Crazy Town Oy
Jyväskylä

Anna Mollberg

tehdas- ja markkinointipäällikkö
Kymppi-Maukkaat Oy
Akaa

Antti Mykkänen

Fennian henkilöstön edustaja
Yrittäjien Fennian Kenttä ry
Lahti

Ari Penttilä

toimitusjohtaja
Matkaporjat Oy
Tampere

Juha Murtopuro

toimitusjohtaja
Avarn Security
Helsinki

Raimo Puustinen

toimitusjohtaja
PunaMusta Media Oyj
Joensuu

Pekka Rantamäki

toimitusjohtaja
Rantamäki Advisors Oy
Helsinki

Ari Rinta-Jouppi

toimitusjohtaja
Rinta-Joupin Autoliike Oy
Tervajoki

Ali U. Saadetdin

hallituksen puheenjohtaja
Solteq Oyj
Tampere

Seppo Saajos

hallituksen puheenjohtaja
Saajos Yhtiöt
Lohja

Kaj Ström

hallituksen puheenjohtaja
Motoral Oy
Helsinki

Juhana Tikka

toimitusjohtaja

Kaakon Viestintä Oy
Mikkeli

Tapio Tommila

toimitusjohtaja
Panostaja Oyj
Tampere

Virpi Utriainen

toiminnanjohtaja
Nuori Yrittäjyys ry
Espoo

Heikki Vauhkonen

toimitusjohtaja
Tulikivi Oyj
Helsinki

Henrik Wikström

talous- ja hallintojohtaja
Sarlin Group Oy Ab
Kauniainen

Jarkko Wuorinen

toimitusjohtaja
Ahlman & Wuorinen Development AWD Oy
Savonlinna

Jens Österberg

toimitusjohtaja
Oy Petsmo Products Ab
Vaasa

Fennian hallinto 1.1.2020

Hallitus

Puheenjohtaja

Mikael Ahlbäck

teollisuusneuvos, konsernijohtaja
Ab Rani Plast Oy
Teerijärvi

Varapuheenjohtaja

Matti Pörhö

kauppaneuvos, CEO
Pörhön Autoliike Oy
Oulu

Jäsenet

Henry Backlund

hallituksen puheenjohtaja
Dermoshop Oy
Korsnäs

Eva Liljeblom

professori
Hanken School of Economics, Helsinki
Lund University, Ruotsi
Helsinki

Jyrki Mäkynen

toimitusjohtaja, hallituksen puheenjohtaja
Oy HM Profiili Ab
Seinäjoki

Anni Ronkainen

Executive Vice President, Chief Digital Officer
Kesko Oyj
Helsinki

Paul Stucki

toimitusjohtaja
Orfer Oy
Orimattila

Risto Tornivaara

Senior Advisor
Sitra
Vantaa

Tomi Yli-Kyyny

Toimitusjohtaja
Caruna Networks Oy
Helsinki

Hallituksen sihteeri

Sanna Elg

lakiasiainjohtaja
Fennia
Espoo

Fennian hallinto 1.1.2020

Tilintarkastajat

KPMG Oy Ab

Petri Kettunen
KHT

Varatilintarkastaja

KPMG Oy Ab

Fredrik Westerholm
KHT

Fennia-konsernin johtoryhmä

Antti Kuljukka

konsernijohtaja

Mika Aho

Asiakkuusjohtaja, Fennia-konserni

Sanna Elg (sihteeri)

lakiasiaainjohtaja

Eero Eriksson

toimitusjohtaja, Fennia Varainhoito

Mika Manninen

konsernin talousjohtaja

Alexander Schoschkoff

toimitusjohtaja, Henki-Fennia

Fennian hallinto 1.1.2020

Lääkärit

Sari Anthoni

Työterveyshuollon erikoislääkäri

Mikael Hedenborg

lääketieteen ja kirurgian tohtori
työterveyshuollon erikoislääkäri,
ylilääkäri
vakuutuslääketieteen erityispätevyys

Tero Järvinen

Professori, ortopedian ja traumatologian erikoislääkäri

Lauri Keso

lääketieteen ja kirurgian tohtori,
sisätautien ja reumatologian erikoislääkäri
vakuutuslääketieteen erityispätevyys

Juha Liira

lääketieteen ja kirurgian tohtori,
työterveyshuollon ja työlääketieteen erikoislääkäri
vakuutuslääketieteen erityispätevyys

Heikki Mäenpää

dosentti, lääketieteen tohtori
Ortopedia ja traumatologia

Mika Paavola

lääketieteen tohtori,
ortopedian ja traumatologian
erikoislääkäri

Timo Yrjönen

lääketieteen tohtori,
ortopedian erikoislääkäri

Heikki Österman

lääketieteen lisensiaatti,
ortopedian ja traumatologian
erikoislääkäri

Fennian hallinto 1.1.2020